

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Katedra finančního práva

Právní úprava daňových a poplatkových povinností spojených s různými druhy výher.

Jméno diplomanta: Petr Slepíčka

Ročník studia: 5

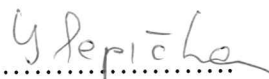
Adresa bydliště: Vlasákova 865
Praha 5 Stodůlky
15000

Jméno vedoucího diplomové práce: doc. JUDr. Hana Marková

Rok zpracování diplomové práce: 2006

Prohlášení o původnosti diplomové práce

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým.

Podpis: .....

Právní úprava daňových a poplatkových povinností spojených s různými druhy výher

Obsah

Úvod.....	4
1. Historie sázení a sázek.....	4
2.1 Hry, loterie: definice a základní pojmy.....	6
2.2. Druhy loterií a her dle zákona 202/1990 Sb. o loteriích a jiných podobných hrách.....	7
2.3 Podmínky pro vydání povolení k provozování loterie.....	10
2.3.1 Kdo může loterie provozovat	11
2.3.2 Kdo loterie povoluje.....	11
2.3.3 Podmínky pro vydání povolení.....	11
2.3.4 Výtěžek, část výtěžku, jistota, herní jistina, základní kapitál.....	13
2.4 Správní poplatky hrazené při povolování loterií a jiných podobných her podle zákona č. 202/1990 Sb.....	16
3. Financování neziskového sektoru.....	17
3.1 Neziskové organizace.....	17
4. Úprava herního průmyslu a daňová problematika v evropském kontextu	19
4.1 Evropská Unie.....	19
4.2 Povaha Evropského práva.....	20
4.3 EU a daně.....	22
4.4 EU a regulace herního průmyslu.....	22
4.5 Problematika zahraničního kapitálu.....	23
5. Výherní hrací přístroje.....	25
5.1 Povolování výherních hracích přístrojů.....	25
5.2 Místní poplatek z VHP	26
5.3 Náležitosti povolení VHP a správní poplatek.....	27
5.4 Umístění VHP	28
5.5 Povinnosti provozovatele po skončení provozu.....	28
5.6 Nové trendy při provozování výherních hracích přístrojů.....	28
6. Spotřebitelské loterie soutěže.....	29
6.1. Ekonomický pohled.....	29
6.2. Právní úprava.....	30
6.3 Definice pojmů.....	31
6.4 Spotřebitelské loterie.....	30

6.5 Spotřebitelské soutěže.....	32
6.6 Zhodnocení právní úpravy.....	33
7. Bingo.....	33
8. Tomboly.....	35
8.1 Povolování tombol.....	35
9. Daně a daňová politika.....	38
9.1 druhy daní.....	38
9.2 Správa daní.....	40
9.3 Plátcí a poplatníci daně.....	40
9.4. Náklady na výběr daní.....	40
9.5 Poplatky.....	41
10. Zdanění výher.....	42
10.1 Daň z příjmů pokud je výhercem fyzická osoba.....	42
10.2 Daň z výhry je li výhercem právnická osoba.....	44
10.3 Peněžitá výhra.....	44
10.4 Nepeněžitá výhra.....	44
10.5. Srážka daně.....	45
10.6 Daňová uznatelnost výhry a daně sražené z výhry pro plátce daně.....	45
10.7. Provozování loterií a jiných podobných her a zákon o dani z přidané hodnoty.....	46
11. Trestné činy související z uvedenou problematikou.....	46
11.1 Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby § 148.....	48
11.2 Neoprávněné provozování loterie a podobné sázkové hry.....	49
11.3 Provozování nepoctivých her a sázek § 250c.....	49
12. Výsledky provozování loterií a sázkových her v roce 2004.....	50
Závěr.....	52
Seznam použité literatury.....	55

Úvod

Rychle a bezpracně vydělat velké peníze. kdo by o to nestál. Na této odvěké touze je vybudován celý herní průmysl. Je to vzkvétající byznys, v němž se točí miliardy korun, eur i dolarů. Velmi dobře v něm profitují provozovatelé herních podniků a malý počet profesionálních hazardních hráčů a mnoho podvodníků. Proto zde existuje potřeba toto odvětví regulovat.

Problematika právní úpravy daňových a poplatkových povinností spojených s různými druhy výher je velice obsáhlá a dosud nebyla komplexně zpracována. Tato práce si klade za cíl podat ucelené informace týkající se tohoto tématu a snaží se přehledně shrnout fakta z dostupných zdrojů.

Abychom alespoň hrubě nastínili poplatkové a daňové povinnosti, je třeba si uvědomit, že toto téma je úzce spojeno nejen s finančními a daňovými předpisy, ale i s činností správních orgánů, kterou lze charakterizovat jako povolovací a kontrolní. Proto tato práce obsahuje ve svých částech popis různých druhů loterií, a to jak jejich historii, tak i velmi důležité a pro téma poplatků klíčové, povolovací činnosti. Stěžejní a nejdůležitější část však tvoří přímo popis platné právní úpravy zabývající se zdaňováním výher a charakteristikou různých druhů poplatků a dalších platebních povinností souvisejících s provozováním výherní činnosti.

Dále se práce zabývá problematikou hazardních her a zahraničního kapitálu v evropském kontextu a také velmi zajímavou a do této doby z hlediska právní úpravy podceňovanou oblastí, kterou představuje financování neziskového sektoru z odvodů plynoucích právě z výherní činnosti.

Tato diplomová práce je spíše dílem deskriptivním než invenčním, i když její invenci lze spatřovat právě v pokusu o popis dnes tak aktuální otázky. Jsem si vědom toho, že tato práce není komplexní, což ale může být důvodem pro její budoucí rozšíření.

Právní úprava daňových a poplatkových povinností spojených s různými druhy výher

1. Historie sázení a sázek

Vznik a rozmach hazardních her o peníze lze datovat již k vzniku peněz a peněžního hospodářství. Již staří Římané provozovali aleu - hru v kostky o peníze. S výskytem hazardních her se objevují první pokusy zákonodárce podílet se na těchto hrách a to tak, že se snaží je regulovat či zakazovat. Např. ve starém Římě lex. aleatoria.

Tyto dvě tendence, zákaz či regulace, se střetávají po celou dobu vývoje lidské společnosti. Vládnoucí garnitury jednotlivých států se v průběhu historie střídavě přikláněly k oběma směrům. K první variantě je vedla touha po očistě společnosti od negativních dopadů hazardních her, což povětšinou vedlo k totálnímu zákazu a represí vůči provozovatelům i hráčům. Avšak následovalo pragmatické poznání, že tento jev je ve společnosti nevymýtitelný a objektivně nezničitelný, což mělo logické vyústění v postupný přechod ke kontrole a regulaci. K tomu přispíval fakt, že žádná státní pokladna neoplývala nikdy dostatkem finančních prostředků a potřeba peněz převyšovala negativní důsledky plynoucí z hazardních her. Vládce či stát finanční prostředky potřeboval, potřebuje a potřebovat bude, což je lákadlo pro povolení a podílení se na sázkových hrách. To je možné dvěma způsoby – za prvé prostřednictvím participace na zisku samostatných subjektů a za druhé zřízením státního monopolu k provozování herních aktivit.

Novodobá tradice hazardu v Českých zemích počíná v roce 1751, kdy tehdejší Marie Terezie uzavřela smlouvu s o pronájmu loterijního monopolu s italským hrabětem Ottavianem de Cavaldi. Dle této smlouvy hrabě obdržel oprávnění k provozu loterie v českých a rakouských zemích a to za 260000 zlatých ročně. Za prvních deset let existence loterie činily celkové výnosy 7,5 milionu zlatých. Loterie dosahovala stále vyšších příjmů a to bez ohledu na tehdejší politické otřesy. To vedlo syna Marie Terezie Františka Josefa ke zrušení smlouvy o pronájmu a loterie opět připadla do rukou státu. Přibližně ve stejné době v roce 1811 byl vydán Všeobecný zákoník občanský (ABGB), který v §ech 1270- 1274 upravoval sázku, hru, los a loterii v rovině soukromoprávní. Navazující loterijní patent vydaný Františkem Josefem upravoval i rovinu veřejnoprávní a tím se stala úprava této právní problematiky kompletní. Loterijní patent a již zmiňovaná ustanovení (ABGB) rozdělovala sázky, hry, loterie a losy na úředně nekoncesované, které však nejsou zakázané a smlouvy o tomto nejsou stíženy neplatností avšak případné plnění účastníků z těchto smluv je v podstatě na bázi dobrovolné. To znamená, že neexistuje právní nárok účastníků na vymahatelnost pohledávek vzniklých na základě těchto smluv. Tyto pohledávky se stávají naturálními obligacemi, jsou-li však splněny dobrovolně, děje se tak po právu a ze strany příjemce se nejedná o bezdůvodné obohacení. Pokud jsou však sázky, hry, loterie a losy provozované státem nebo na základě koncese, plnění z těchto hazardních činností je možno domoci se u soudu. Tento základní rozdíl přetrval všechny následující změny v občanském právu a v základní podobě trvá dodnes (§ 845-846 obč. zákoníku).

Loterijní patent byl již za Rakouska Uherska postupně nahrazován jinými právními předpisy, z nichž některé přetrvaly i vznik první republiky. Československo tehdy na základě

recepční normy č.11/1918 Sb. z. a n. převzalo zákon o třídní loterii z roku 1913, který byl postupně doplňován vládními nařízeními. Loterie a sázky během první republiky zažívaly velký rozmach, v celku bez úhony se jim dařilo překonat druhou světovou válku. Změny, které nastaly po únoru roku 1948, se dotkly i oblasti loterijního podnikání. Všechny soukromé sázkové podniky, které do té doby v Československu existovaly, byly zrušeny a nahrazeny na základě vládního usnesení z 25. května roku 1948 monopolní státní organizací – Státní sázkovou kancelář. Hlavní činností bylo organizování sázek na výsledky sportovních utkání. Výhry nebyly limitovány a přesahovaly milion korun. Získané finanční prostředky plynuly do státního rozpočtu a část z nich byla využita pro potřeby sportu a tělovýchovy. Roku 1953 byla činnost tzv. Stasky ukončena. Za dobu své existence v ní lidé prosázeli částku 896 milionu korun, z nichž padesát procent připadlo na výhry, státnímu rozpočtu 248 milionů a 110 milionů bylo investováno ve prospěch sportu¹.

Dne 3. srpna 1956 vydal Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport zřizovací listinu podniku s názvem SAZKA. Úkolem bylo organizování sázek na výsledky sportovních utkání s tím, že čistý výtěžek z této činnosti bude odváděn do státního rozpočtu. Podnik zahájil činnost 15. září 1956. Sázení se pro nedostatek technického vybavení a školeného personálu zpočátku provádělo prostřednictvím Československé pošty. Tento způsob vydržel do roku 1969, kdy došlo k přechodu na strojové zpracování sázenek. V roce 1957 bylo schváleno rozšíření sortimentu Sazky o číselnou loterii Sportku. Vznik Sportky pak přinesl zásadní zvrat v oblíbenosti sázení v Československu, kdy během prvního týdne se zvedl zájem o hazard desetkrát. Do roku 1991 byly výherní částky u Sazky limitovány v rozsahu od 15 tisíc až do půl milionu Kč. Události roku 1989 se nevyhnuly ani tomuto oboru. Česká národní rada na podzim roku 1990 přijala zákon č.202/1990 Sb. o loteriích a jiných podobných hrách, kterým zrušuje monopolní postavení Sazky. Sazka koncem roku 1992 v souvislosti s rozdělením republiky změnila svojí právní formu na akciovou společnost, a dala nový prostor pro podnikání v tomto specifickém odvětví. Tento zákon byl po osmi letech razantně pozměněn novelou č. 149 /1998, která měla odstranit legislativní nedostatky a nejasnosti původní úpravy.

2.1 Hry, loterie : legální definice a základní pojmy

---

¹ Dvořák.T.: Zákon o loteriích a jiných podobných hrách, Linde, Praha 2003

V oblasti, která je v této diplomové práci řešena, je užívána celá řada pojmů. K jejich osvětlení ve vazbě na stávající právní řád mohou složit následující vymezení či definice nejčastějších pojmů.

Loterie – loterie nebo jinou podobnou hrou se rozumí hra, jíž se účastní dobrovolně každá fyzická osoba, jež zaplatí vklad, jehož návratnost ze nezaručuje. O výhře rozhoduje náhoda, nebo předem neznámá okolnost, nebo událost uvedená provozovatelem v předem stanovených herních podmínkách. Nezáleží přitom, zda se hra provádí pomocí mechanických, elektronických nebo obdobných zařízení.

Výhra – výhra je výsledek jedné hry. Může mít různé formy. Součet finančních vyjádření těchto forem nesmí přesáhnout stanovený limit z jedné hry.

Výherní hrací přístroj – kompaktní, funkčně nedělitelné a programově řízené technické zařízení s ovládáním určeným pouze pro jednoho hráče u výherního hracího přístroje s programovým vybavením umožňující současnou hru na více hracích místech více hráčům je každé takové místo považováno za samostatný výherní hrací přístroj, provozovány mohou být pouze výherní hrací přístroje, jejichž konstrukce neumožňuje nastavení výherního podílu nižšího než 75 % a vyššího než 100%

Herna – místnost nebo soubor místností určených k provozování výherních hracích přístrojů.

Jedna hra u výherních hracích přístrojů - za jednu hru se považuje ukončený proces, při kterém se po spuštění uvede výherní hrací přístroj do režimu hry a nejpozději před ukončením hry se odečte z ukazatele množství vložených peněz sázka na jednu hru.

Herní plán - určuje podmínky hry, zejména stanoví pravděpodobnost výhry, výši sázky a výhry a okolnosti, jež určují výhru a způsob jejího zajištění. Příkládá se k žádosti o povolení provozu a k žádosti o osvědčení apod.

Herní řád (návštěvní řád) - stanoví pravidla a podmínky účasti hráče ve hře. Jedná-li se o hernu, musí být umístěn na viditelném a přístupném místě, aby se s ním mohli seznámit všichni účastníci hry. Návštěvní (provozní) řád by měl upravovat podmínky účasti hráčů na

hře, způsob a postup při reklamaci. Je přikládán k žádosti o povolení provozu, jedná-li se o hernu.

Výherní podíl (pravděpodobnost výhry) - je poměr hodnot vyhraných her k hodnotám skutečně odehraných her vyjádřený v procentech. Udává pravděpodobnost návratnosti vložených prostředků do hry. (Posuzuje pověřená autorizovaná osoba po odehrání 100 000 her. Současná právní úprava stanoví jeho rozmezí mezi 75 - 100%. Tomuto parametru se také někdy říká "výhernost".

Pověřená autorizovaná osoba (pověřená AO) - je osoba autorizovaná podle zákona č.22/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobky ve znění pozdějších předpisů a o změně dalších zákonů a pověřená Ministerstvem financí k osvědčování provozuschopnosti VHP a k výkonu následné technické kontroly provozování VHP.

Elektronické počítadlo - je součástí programové části VHP, které registruje informace o výši vložených a vyplacených peněžních částek (popř. i jiné statistické údaje) a jeho hodnoty lze vyvolat kdykoli, je-li VHP v provozu, a to bez použití jiných složitých zařízení, a to přímo na přístroji - displeji monitoru nebo pomocí čtecího zařízení (tiskárny), které musí být k dispozici i pro kontrolní orgán.

Údaje registrované do elektronické paměti musí být chráněné proti výpadku el. proudu nejméně po dobu jednoho měsíce.

Elektromechanické počítadlo - je zařízení zaznamenávající na základě elektrických impulsů pohyb finančních prostředků ve VHP. Údaje je možno na tomto počítadle kdykoliv přečíst a to i při výpadku el. proudu. VHP musí být vybaven minimálně dvěma elektromechanickými počítadly - jedno pro vložené a jedno pro vyplacené částky bez možnosti jejich nulování. Hodnoty na elektromechanických a elektronických počítadlech musejí být shodně registrovány v poměru 1 : 1.

Spotřebitelská loterie – za spotřebitelskou loterii nebo jinou podobnou hru se považují soutěže a jiné akce o ceny, při nichž se provozovatel zavazuje vyplatit účastníkům určeným slosováním nebo jiným náhodným výběrem peněžní ceny, vkladní knížky, cenné papíry, pojištění, apod. a nemovitosti. Podmínkou je zakoupení a při kterých je podmínkou zakoupení určitého zboží, služby nebo jiného produktu a doložení tohoto nákupu provozovateli nebo

uzavření smluvního vztahu s poskytovatelem zboží, služby nebo jiného produktu nebo účast na propagační či reklamní akci poskytovatele anebo provozovatele, a to i nepřímo prostřednictvím jiné (další) osoby. Dále se za spotřebitelskou loterii považují soutěže, ankety a jiné akce o ceny, při nichž se provozovatel za výše uvedených podmínek zavazuje poskytnout účastníkům nepeněžitě plnění, služby nebo ceny ve zboží a produktech apod., jestliže souhrn všech nepeněžitých výher za všechny provozované hry v peněžním vyjádření přesáhne za jeden kalendářní rok částku 200000 Kč a hodnota jedné výhry přesáhne 20000 Kč.

Provozování spotřebitelských loterií je zakázáno. Soutěže, ankety a jiné akce o ceny provozované jedním provozovatelem, ve kterých souhrn nepeněžitých výher za jeden kalendářní rok nepřesáhne částku 200000 Kč a hodnota jednotlivé výhry nepřesáhne částku 20000 Kč, podléhají oznamovací povinnosti místně příslušnému finančnímu úřadu. Způsob stanoví ministerstvo financí vyhláškou.

Provozovatelé a účastníci - provozovatelem loterie a jiné podobné hry může být jen právnická osoba se sídlem na území české republiky, které oprávněný orgán vydal povolení k provozování loterie nebo jiné podobné hry.

Účastníkem loterie nebo jiné podobné hry může být jen fyzická osoba, která dovršila 18 let věku a která v souladu s herním plánem uhradí vklad (sázku) provozovateli předem a to v hotovosti nebo bezhotovostně. Osobám mladším 18 let věku je účast na loteriích a jiných podobných hrách zakázána.

2.2 Druhy loterií a her dle zákona 202/1990 Sb. o loteriích a jiných podobných hrách

Mezi různé druhy loterií a her se řadí:

- a) Peněžitě a věcně loterie, při nichž je vydán podle herního plánu určený počet losů s pořadovými čísly a do slosování se zahrnou všechny prodané losy.
- b) Tomboly, při nichž se zahrnou pouze prodané losy. Losy se prodávají a vydávají v den a místě slosování.
- c) Číselné loterie, u nichž není předem určen počet účastníků ani výše herní listiny, kterou se rozumí násobek počtu vzdaných losů a prodejní ceny za jeden los. Výhra se počítá počtu výherců a úhrnné výše vkladů (sázek) předem stanovených podílem, popřípadě se stanoví násobkem vkladu (sázky) podle toho, jak z omezeného počtu čísel tažených při slosování uhodl účastník podle herního plánu určený počet tažených čísel.

d) Okamžité loterie, při nichž se účastník hry na vyznačené, až do doby koupě zakryté, části sázkového tiketu nebo losu bezprostředně po jeho získání dozví případnou výhru.

e) Sázkové hry provozované pomocí elektronicky nebo elektromechanicky řízených výherních hracích přístrojů nebo podobných zařízení.

f) Sázkové hry, při nichž je výhra podmíněna uhodnutím sportovních výsledků nebo pořadí ve sportovních soutěžích, závodech a výše výhry je závislá na poměru počtu herců k celkové výši vkladů a předem stanoveného podílu výher.

g) Sázkové hry provozované pomocí zvláštního druhu žetonů s kombinací patnácti čísel v číselné řadě od jedné do devadesáti, při kterých není předem určen počet účastníků a ani výše herní jistiny. Losování se provádí veřejně za pomoci mechanického zařízení a spočívá v postupném losování čísel od jedné do devadesáti. Výhra se vypočítává podle úhrnné výše vkladů podle druhu výhry a v každé hře podle výsledku losování. Podmínky stanoví herní plán.

h) Sázkové hry, při nichž je výhra podmíněna uhodnutím sportovních výsledků nebo pořadí ve sportovních soutěžích, závodech nebo uhodnutím jiných událostí veřejného zájmu, pokud sázky na tyto události neodporují etickým principům. Výše výhry je přímo úměrná výhernímu poměru, ve kterém byla sázka přijata, a výši vsazené částky.

i) Sázkové hry provozované ve zvláště k tomu určených hernách a to i za pomoci mechanických zařízení, při nichž není předem určen počet účastníků a ani není známa výše vsazených částek jedné hry. Výhra se vypočítává z výše vkladů podle podmínek stanovených herním plánem .

j) Loterie a jiné podobné hry provozované pomocí technických zařízení obsluhovaných přímo sázejícím nebo provozované po telefonu, při nichž není předem určen počet účastníků a ani není předem známa výše vsazených částek. Výhra se vypočítává z výše vkladů anebo podle podmínek stanovených v herním plánu.

k) Sázkové hry, při nichž je výhra podmíněna uhodnutím pořadí ve výkonnostních zkouškách koní dostihových plemen, a výše výhry je závislá na poměru počtu výherců k celkové výši vkladů a předem stanovenému podílu výher nebo výše výhry je přímo úměrná výhernímu poměru, ve kterém byla sázka přijata a výši vsazené částky.

2.3 Podmínky pro vydání povolení k provozování loterie

Loterie a jiné podobné hry představují v mnoha zemích spornou oblast nejen z hlediska morálky, ale také z hlediska veřejného zájmu, neboť vyžadují prevenci zločinnosti i vzhledem ke zvyšujícím se hrozbám organizovanému zločinu a praní špinavých peněz. Z těchto důvodů je třeba toto odvětví nějakým způsobem regulovat, což se odráží i ve snaze po regulaci těchto aktivit ze strany státu.²

2.3.1 Kdo může loterie provozovat

Provozovatelem loterie nebo jiné podobné hry může být pouze právnická osoba, která má sídlo na území České republiky a které oprávněný orgán vydal povolení k provozování loterie nebo jiné podobné hry § 1 odst. 6 zákona 202/1990 Sb. o loteriích a jiných podobných hrách ve znění pozdějších předpisů (dále jen lot. zákon). Povolení nelze vydat tuzemské právnické osobě se zahraniční majetkovou účastí, ani právnické osobě, ve které má tato společnost majetkovou účast. Tento zákaz se nevztahuje na sázkové hry provozované v kasinech.

2.3.2 Kdo loterie povoluje

Loterie a jiné podobné hry mohou být povolovány pouze na základě povolení vydaného příslušným orgánem (§ 4 odst. 1 lot. zákona). Povolení se vydává, jestliže provozování loterií a jiných podobných her je v souladu s jinými právními předpisy, nenarušuje veřejný pořádek, je zaručeno jejich řádné provozování včetně řádného technického vybavení a bude-li na sociální, zdravotní a ekologický, kulturní a nebo jinak veřejně prospěšný účel použito části výtěžku, která činí nejméně 6 až 20 procent z rozdílu, o který příjem provozovatele tvořený všemi vsazenými částkami ze všech jím provozovaných her podle § 2 a 50 odst 3 převyšuje výhry vyplácené sázejícím, správní poplatky, místní poplatky a náklady správního dozoru (§ 4 odst 2 lot. zákona).

2.3.3 Podmínky pro vydání povolení

---

²Pricewaterhouse Coopers: Daňový a finanční týdeník -Loterie, Spotřebitelské soutěže a jiné hry č.6, 2002

Herní plán, osvědčení o provozuschopnosti zařízení a znalecký posudek musejí zaručovat neovlivnitelnost okolnosti zaručující výhru ze strany provozovatele nebo účastníka a rovnost podmínek loterie nebo jiné podobné hry pro všechny účastníky včetně možnosti získání výhry.

Mezi základních aspektů k získání povolení patří naplněné definičních znaků loterie nebo jiné podobné hry, které jsou stanoveny zákonem.

Mezi tyto aspekty patří

- 1, dobrovolnost účasti ve hře
- 2, účastníkem může být pouze fyzická osoba, která musí uhradit vklad,
- 3, nezaručená návratnost vkladu a o výhře a rozhoduje náhoda nebo předem neznámá okolnost nebo událost. Všechny výše zmíněné náležitosti musí být uvedeny v herním plánu.

Splnění náležitostí subjektu žadatele

Sídlo žadatele, právnické osoby, musí být na území České republiky a další podmínky jsou:

- a) absence zahraničního majetkové účasti u žadatele jako tuzemské právnické osoby respektive absence majetkové účasti tuzemské právnické osoby se zahraniční majetkovou účastí v právnické osobě (žadatele).
- b) respektování právní formy žadatele jako budoucího provozovatele.
- c) výše základního kapitálu a povinnost jeho nesnížení pod stanovenou výši po celou dobu platnosti povolení a forma akcií. Tyto náležitosti se dokládají výpisem z obchodního rejstříku žadatele a akcionářů, popřípadě společníků, a čestným prohlášením o splnění podmínek absence zahraničního kapitálu.
- d) Doložení splnění podmínek bezúhonnosti. Žadatel je povinen je doložit prostřednictvím výpisu z evidence rejstříku trestů nebo čestným prohlášením o zdržování se nebo naopak nezdržování se v období posledních tří let na území jiného státu po dobu delší tří měsíců, u cizích státních příslušníků fotokopie příslušné stránky povolení k pobytu, z níž je patrná délka pobytu v České republice v době prokazování bezúhonnosti. Žadatel je povinen dále doložit bezúhonnost fyzické osoby mající postavení statutárního orgánu nebo člena žadatele, bezúhonnost fyzické osoby mající postavení zakladatele žadatele a dále je-li zakladatelem žadatele jiná právnická osoba, bezúhonnost fyzických osob majících u této právnické osoby postavení statutárního orgánu nebo člena.

- e) Povinnost provozovatele zabránit účasti ve hře osobám mladším osmnácti let. Herní plán či provozní řád musí obsahovat opatření zabraňující účasti ve hře osobám mladším osmnácti let včetně možnosti požadovat k danému účelu předložení průkazu totožnosti účastníkem.
- f) Podmínky týkající se výhry. Žadatel je povinen stanovit v herním plánu podmínky předmětu výhry, podmínky pravděpodobnosti výhry u různých typů loterií nebo jiných podobných her, lhůty pro vyplácení výhry a uplatnění práva na výhru.
- g) Obecně provozování loterií nebo jiných podobných her v souladu s jinými právními předpisy doložené příslušnými listinami. Zajištění nenarušení veřejného pořádku v souvislosti s provozem doložené čestným prohlášením o provedených opatřeních, zaručení řádného provozu včetně potřebného technického vybavení, které osvědčuje pověřená autorizovaná osoba popřípadě znalec posudkem.
- h) Další důležitou podmínkou pro žadatele je zpracování ekonomického projektu. V této studii má povinnost uvést, jak naloží s částí výtěžku loterie nebo jiné podobné hry v zákonem stanovené výši na sociální, zdravotní sportovní, ekologický, kulturní nebo jinak veřejně prospěšný účel.
- i) Dále potvrzením banky o zřízení účtu a výpisem z něj. Je nutno doložit složení jistoty v zákonem odpovídající výši.
- j) Splnění dalších obecných podmínek jako například náležitosti podání dle správního řádu, respektování češtiny jako jednacímho jazyka v řízení před povolujícím orgánem, předložení veškerých písemných podání v češtině, předložení veškerých listinných důkazů eventuelně doložení cizojazyčného listinného důkazu společně s úředním překladem daného cizojazyčného listinného důkazu do českého jazyka.
- k) Splnění oplatkové povinnosti spojené s povolováním loterií a jiných podobných her.

2.3.4 *Výtěžek, část výtěžku, jistota, herní jistina, základní kapitál.*

Stát prostřednictvím loterijního zákona stanovuje různé finanční podmínky pro povolování jednotlivých druhů hazardních her.

Jak již bylo zmiňováno, jednou z podmínek k vydání povolení je vypracování ekonomického projektu, kde žadatel musí uvést, jak naloží s částí výtěžku loterie nebo jiné podobné hry dle zákonného předpokladu. Musíme si tedy osvětlit pojmy výtěžek a část výtěžku.

Zákonná definice výtěžku z loterií a jiných podobných her je uvedena v § 4 odstavec 3.

Výtěžkem se rozumí příjem jednoho provozovatele tvořený všemi vsazenými částkami ze

všech jím provozovaných her podle tohoto zákona, které podléhají vyúčtování v účetním období, snížený o výhry, správní poplatek a o vlastní náklady provozovatele přímo související s provozováním her. Dále je třeba definovat pojem část výtěžku. Část výtěžku můžeme charakterizovat jako konkrétní procentuální podíl z výtěžku, který je žadatel v budoucnu povinen odvést na veřejně prospěšné účely³. Výše procentuálního podílu odvodu je závislá na celkovém rozdílu, o který příjem provozovatele, tvořený všemi vsazenými částkami ze všech jím provozovaných her podle § 2 a § 50 odst. 3 zákona o loteriích podléhajících vyúčtování v účetním období, převyšuje výhry vyplacené sázejícím, správní poplatky a náklady státního dozoru.

Jak již bylo zmiňováno, žadatel musí k získání povolení složit určitou finanční částku, kterou zákon o loteriích pojmenovává jako jistotu. Tato jistota slouží k zajištění pohledávek státu, obcí a k zajištění výplat výher. Výše a způsob výpočtu konkrétních jistot se liší dle druhu loterie či hry.

Nejvyšší jistotu, 50 milionů Kč, je potřeba složit při žádosti o povolení peněžitých či věcných loterií, číselných loterií a u loterií a jiných podobných her, které nejsou upraveny v první až čtvrté části lot. zákona. 20 milionů Kč je povinen složit žadatel o povolení sázkových her v kasinu, 2 miliony Kč u výherních automatů 10 milionů u kurzových sázek, 5 milionů Kč u sázkových her, při nichž je výhra podmíněna uhodnutím sportovních výsledků nebo pořadí ve sportovních soutěžích, u binga a loterií či jiných obdobných hrách provozovaných pomocí technických zařízení obsluhovaných sázejícím nebo provozovaných po telefonu.

Odlíšný postup je stanoven u losů a okamžitých loterií, kde jistota je 10 % z herní jistiny tvořené násobkem počtu emitovaných losů a cenou jednoho losu u okamžitých loterií, nejvýše však 10 milionů Kč.

Po dobu, na kterou bylo vydáno povolení k provozování loterií a jiných podobných her vydáno, může provozovatel nakládat s jistotou pouze po předchozím souhlasu ministerstva. V případě výherních hracích přístrojů, jejichž provoz povoluje příslušný orgán obec, popřípadě místně příslušný krajský úřad, vydává tento souhlas příslušný finanční úřad.

Herní jistiny -

---

³ Kolman P.: Část výtěžku podle zákona o loteriích aneb o jednom zajímavém judikátu, Daně č.6 str. 21-22, 2003

a,) herní jistinu, pokud jde o peněžité, věcné nebo okamžité stírací loterie, tvoří rozdíl mezi úhrnnou cenou vydávané emise losů a předpokládanými vyplácenými výhrami., pokud jde o tomboly, je to úhrnná cena vydaných losů.

b) herní jistina pro číselné loterie, sázkové hry podle § 2 písm. f) loterijního zákona, sázkové hry podle § 2 písm. h) loterijního zákona, sázkové hry podle § 2 písm. j) loterijního zákona, nebo loterie a jiné podobné hry podle § 50 odst. 3 zákona za každý rok je tvořena rozdílem mezi vsazenými částkami a výhrami vyplacenými sázejícím..

Základní kapitál - jak již bylo zmiňováno, je další z důležitých podmínek k vydání povolení k provozování loterií a jiných obdobných her, je zákonem stanovená forma obchodní společnosti pro konkrétní druh hazardních her a dále také výše základního kapitálu. Peněžité nebo věcné loterie, číselné loterie, okamžité loterie, sázkové hry, při nichž je výhra podmíněna uhodnutím sportovních výsledků nebo pořadí ve sportovních soutěžích, závodech a výše výhry je závislá na celkovém poměru počtu výherců k celkové výši vkladů (sázek) a předem stanovenému podílu výher, loterie a jiné podobné hry provozované pomocí technických zařízení obsluhovaných přímo sázejícím nebo provozovaných po telefonu a loterie a jiné podobné hry, které nejsou v loterijním zákoně v části první až čtvrté upraveny, může provozovat stát (stát nebo jím pověřená státní organizace) nebo akciová společnost se sídlem na území České republiky, jejíž veškeré akcie znějí na jméno a je založena k provozování loterií a jiných podobných her. Základní jmění této akciové společnosti činí minimálně 100 milionů Kč.

Bingo může provozovat akciová společnost, jejíž veškeré akcie znějí na jméno a je založená k provozování loterií či jiných podobných her. Základní jmění této společnosti musí činit nejméně 30 milionů Kč.

Kurzové sázky a sázkové hry v kasinu může provozovat akciová společnost, jejíž veškeré akcie znějí na jméno, je založená k provozování těchto her a výše základního jmění činí u kurzových sázek minimálně 10 milionů Kč a u sázkových her v kasinu minimálně 30 milionů Kč.

Dostihové sázky může provozovat stát nebo státem pověřená organizace.

Základní jmění zmíněných společností nesmí být sníženo pod minimální výši po celou dobu platnosti povolení.

2.4 Správní poplatky hrazené při povolování loterií a jiných podobných her podle zákona č.202/1990 Sb.

a) K vydání povolení peněžité nebo věcné loterie podle § 2 písm. a) loteriniho zákona, okamžité loterie podle § 2 písm. d) lot.zákona a tomboly podle § 2 písm. b) lot.zákona je potřeba uhradit správní poplatek ve výši 10 % herní jistiny, nejméně 200 Kč a nejvíce 10 milionů Kč.

b) K vydání povolení číselné loterie podle § 2 písm. c) lot.zákona, sázkové hry podle § 2 písm. f) lot.zákona, sázkové hry podle § 2 písm. h) lot.zákona, sázkové hry podle § 2 písm. j) lot.zákona, sázkové hry podle § 2 písm. k) lot.zákona nebo loterie a jiné podobné hry podle § 50 odst. 3 lot.zákona za každý rok je potřeba uhradit správní poplatek ve výši 10 % herní jistiny, nejméně 1500 Kč a nejvíce 10 milionů Kč.

c,) K vydání povolení k provozování sázkových her podle § 2 písm. e) lot.zákona musí žadatel zaplatit za každý výherní hrací přístroj nejdéle na 3 měsíce 10000 Kč, v kalendářním roce nejdéle na 6 měsíců 16000 Kč, v kalendářním roce nejdéle na 1 kalendářní rok 30000 Kč.

d) K vydání povolení provozování sázkové hry podle § 2 písm. g) lot.zákona nebo sázkové hry podle § 2 písm. i) lot.zákona za každý rok je třeba uhradit 10% z herní jistiny nejméně však 1500 Kč.

e) K vydání povolení změny stálého umístění výherního hracího přístroje podle § 19 odst. 4 lot.zákona činí poplatek 1000 Kč a při změně povolení při výměně výherního hracího přístroje za stejný model v důsledku prokázaného zničení požárem nebo jinou živelní pohromou podle § 19 odst. 4 lot.zákona.

Poplatek podle písmen b) a d) vyměřuje územní finanční orgán s přihlédnutím k podmínkám uvedeným ve vydaném povolení.

3. *Financování neziskového sektoru*

O použití části výtěžku loterie a jiné podobné hry platí, že ji lze použít pouze na veřejně prospěšný účel uvedený v povolení. Souhlas k jinému použití části výtěžku může být udělen povolujícím orgánem na základě odůvodněné žádosti provozovatele, nebo bylo-li provozování loterie nebo jiné podobné hry zrušeno. Aby bylo zajištěno skutečné využití této části na veřejně prospěšné účely, je příjemci této částky uložena povinnost, aby provozovateli a povolujícímu orgánu doložil užití těchto prostředků. V případě porušení této povinnosti může příslušný orgán použití části výtěžku na veřejně prospěšný účel změnit.

Provozovatelé výherních hracích přístrojů odvádějí tuto část obci, na jejímž území jsou automaty provozovány. Provozovatelé loterií využití povinného odvodu navrhují v žádosti o povolení sami, přičemž MF (Ministerstvo financí) eviduje doložení využití těchto peněz. Centrální databáze příjemců však vedena není, což vede k nízké míře kontrolovatelnosti a transparentnosti, zejména mimo sektor sportu a také k absenci případné strategie využití prostředků .

3.1 *Neziskové organizace*

Jak ukazují praktické zkušenosti, je fungování neziskových organizací, které jsou zakládány provozovateli sázkových her a kasin, značně problematické a neprůhledné. Provozovatelé usednou do správní rady neziskové organizace a pak už nic nebrání, aby po svém naložili s penězi (šest až dvacet procent z výtěžku loterie progresivně dle jejich výše), které jim lot.zákon ukládá využít na sociální, kulturní, ekologické, zdravotní a veřejně prospěšné projekty. Složení správních orgánů např. příslušných nadací bývá víceméně totožné s personálním obsazením statutárních zástupců kasin a loterií. Nadační fondy personálně propojené s loteriem a kasiny bývá velmi často obtížné dohledat. Fondy mají sice ze zákona povinnost zápisu do obchodního rejstříku, ale na adresách v něm uvedených nelze nikoho kontaktovat, jelikož se povětšinou jedná o fiktivní sídlo.⁴ Odvod na veřejně prospěšné účely činil dle statistiky ministerstva financí v roce 2004 přes dvě miliardy sto čtrnáct milionů korun. Z toho šly stovky milionů přes nadační fondy napojené na hazard. Dokumentaci o dobročinných aktivitách jednotlivých fondů určenou pro finanční úřady tvoří platební příkazy,

⁴ Šálek M. : Charita ruleta, Týden, č.22 str.16-22, 2004

čestná prohlášení, děkovné dopisy. Z předchozího vyplývá, že majitelé loterií a kasin mohou posílat peníze sami sobě a také si pro sebe mohou vystavit potřebné dokumenty pro finanční úřad.

Smyslem povinného odvodu z hazardu na veřejně prospěšné účely je kompenzace společenských rizik a sociálního zla způsobeného hazardními hrami. Rozvrácené rodiny, dluhy, alkohol, krádeže, sebevraždy to bývají důsledky hráčské vášně. Odvody z hazardu jsou zanedbatelné v porovnání se zisky provozovatelů vůči jeho negativnímu dopadu na společnost a pravidla pro posuzování veřejné prospěšnosti navzdory velkým rizikům značně benevolentní a liknavá⁵.

Například britská národní loterie odvádí dvacet osm procent z každé vsazené částky fondu zřízeným britským ministerstvem kultury a sportu. Řídícím orgánem jsou regionální kolegia, s jejichž prací se může každý seznámit na speciálních internetových stránkách. V Nizozemsku je svěřeno rozhodování o penězích získaných z odvodů speciálním renomovaným nadacím, které jsou vybírány na základě přísného výběrového řízení.

V roce 2003 představovaly tyto odvody v České republice částku 1,9 mld. korun, což je asi 12% výtěžku provozovatelů a podle lot.zákona se má tento podíl pohybovat mezi 6 - 20%. Největší podíl na této částce má loterijní společnost Sazka a.s. přičemž odvod rozdělují převážně akcionáři Sazky, občanská sdružení se sportovním zaměřením - majoritní vlastník (téměř 68%) je Český svaz tělesné výchovy. Sazka nesystematicky přispívá i do zdravotní oblasti a na kulturu - v roce 2003 to bylo 4,5% z celkového odvodu výtěžku.

Podle MF směřovalo v roce 2003 celkem 61% odvodů z hazardních her na veřejně prospěšné účely právě do oblasti sportu. Obcím přichází 29% a nadacím 6%. Přímo do oblasti sociální, zdravotní, kulturní a školství přichází podle dostupných údajů 1% odvodů nebo méně.

Výše odvodu části výtěžku na veřejně prospěšné účely se v nynější situaci odvíjí z definice výtěžku jako zisku provozovatele, tj. po odečtení vlastních nákladů provozovatele. To samozřejmě může navádět k tomu, že když už někdo musí poslat peníze na veřejně prospěšné účely (i když současná úprava umožňuje financovat i oblasti, které jsou veřejné prospěšnosti poměrně vzdálené), tak dělá vše proto, aby ta částka byla co nejmenší. Přitom v zemích Evropské unie je běžné, že odvod na veřejně prospěšné účely je procentuálně stanoven

---

⁵ Šálek M. : Charita ruleta, Týden, č.22 str.16-22, 2004

z celkových příjmů provozovatele. Např. ve Velké Británii peníze určené na veřejně prospěšnou činnost dosahují výše 28 % z příjmů loterie, což je mimochodem 2,5krát více, než odvádí u nás největší provozovatel loterií společnost Sazka.⁶

4. Úprava herního průmyslu a daňová problematika v evropském kontextu

4.1 Evropská Unie

Evropská unie je společenství států založené na třech zakládajících smlouvách. První z nich byla smlouva zakládající Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO), která byla podepsána 18. dubna 1951 v Paříži a vešla v platnost 23. července 1952. Tato platnost po padesáti letech vypršela. Další důležitá smlouva byla podepsána v Římě 25. března 1957 a zakládala Evropské hospodářské společenství (EHS, dále Smlouva o ES). Tato smlouva vešla v platnost 1. ledna 1958. Význam Smlouvy o ES spočívá v tom, že na jejím základě jsou přijímána opatření k dosažení cílů EU. Společně se Smlouvou o ES byla, taktéž v Římě, podepsána smlouva zakládající Euratom. Z těchto tří společenství zaujímal Evropské hospodářské společenství vždy zvláštní místo: svůj čistě hospodářský cíl - vytvoření rozsáhlého společného trhu - stále výrazněji provázelo doplňkovými sektorovými politikami. Tři původní Evropská společenství tvoří to, čemu se běžně říká "první" neboli "komunitární" pilíř Evropské unie, který se vyznačuje vysokým stupněm integrace mezi členskými státy.

Evropská unie tak, jak ji známe nyní, byla fakticky založena později. Smlouva byla podepsána ve městě Maastricht 7. února 1993 a vešla v platnost 1. listopadu 1993. Smlouva o Evropské unii, běžně označovaná jako Maastrichtská, je jednou z nejvýznamnějších smluv v historii evropské integrace. Tato smlouva zejména vytvořila politickou jednotu mezi jednotlivými členskými státy a také pozměnila některé již existující smlouvy. Maastrichtská smlouva rovněž přidala k Evropské unii další dva pilíře, zahrnující oblasti zvláště citlivé z hlediska státní svrchovanosti, kde si členské státy přály nižší stupeň politické integrace; druhý se tedy týká společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP), třetí zahrnuje spolupráci v justici a vnitřních věcech. Smlouva z Nice byla podepsána 26. února 2001. Po složitém ratifikačním procesu vstoupila v platnost 1. února 2003. Smlouva mění hlasovací

---

⁶ Šálek M.: Charita ruleta, Týden, č.22 str.16-22, 2004

práva, poměry hlasů v oblasti většinového hlasování a organizační strukturu Komise a jiných EU institucí. Kromě změn týkajících se vnitřního fungování EU bylo dosaženo také dohody ohledně specifického protokolu, který se zabývá institucionálním fungováním rozšířené EU. Z hlediska přístupu ČR do EU je proto nutné tuto smlouvu zmínit.

Důležitý okamžik v historii evropské integrace nastal 29. října 2004, kdy hlavy států nebo vlád 25 členských států a 3 kandidátských zemí podepsaly Smlouvu zakládající Ústavu pro Evropu, jejíž znění jednomyslně schválili 18. června téhož roku. Skládá se ze čtyř částí: první část obsahuje ustanovení vymezující Unii, její cíle, pravomoci, rozhodovací postupy a orgány. Jako druhá část byla do ústavy začleněna Charta základních práv, katalog lidských práv slavnostně vyhlášený na zasedání Evropské rady v Nice v prosinci 2000. Ve třetí kapitole Charty, která je (zatím) právně nezávazným dokumentem a její úloha je spíše politická, je garantována rovnost osob před zákonem a rovnost mužů a žen (článek 23). Třetí část ústavy se věnuje politikám a činnostem Unie a přejímá mnohá ustanovení stávajících Smluv. Čtvrtá část obsahuje závěrečná ustanovení včetně postupů pro přijetí a revizi této ústavy. Smlouva může vstoupit v platnost pouze tehdy, bude-li přijata každou ze signatářských zemí na základě její vlastní ústavní procedury: tento proces se nazývá ratifikací Smlouvy členskými státy. Ratifikační proces nebyl prozatím úspěšný, neboť referendum 29. května 2005 ve Francii bylo negativní, poté dopadlo se stejným výsledkem i v Belgii, od té doby byl proces přerušen, resp. nemá již význam. V současnosti političtí představitelé Evropy hledají cesty, jak vyvést evropskou integraci z krize. Česká republika přistoupila k EU společně s dalšími devíti státy dne 1. května 2004. Tento termín byl zvolen tak, aby si i Češi mohli zvolit své zástupce do Evropského parlamentu ve volbách, které se uskutečnily 11.-12. června 2004. Předvstupní vyjednávání s EU bylo ukončeno v prosinci 2002 na zasedání Evropské rady v Kodani a Přístupová smlouva mezi EU a všemi deseti přistupujícími státy byla podepsána dne 16. dubna 2003 v Aténách. Poté byla ratifikována jak parlamenty všech členských zemí EU, tak parlamenty zemí kandidátských a také Evropským parlamentem. Ke vstupu ČR do EU se v referendu v polovině června 2003 občané ČR vyjádřili kladně. Evropské smlouvy, které byly přijaty členskými státy, tvoří tzv. primární právo EU a jsou součástí práva všech členských států. I občané se jich proto mohou kdykoliv dovolávat.

4.2 Povaha Evropského práva

Jedním z cílů EU je sblížení právních předpisů jednotlivých zemí (včetně oblasti pracovněprávní), přičemž hlavním nástrojem této harmonizace jsou směrnice, jinak nazývané

direktivy⁷. Tvoří sekundární právo ES a jsou tedy závazné pro členské státy z hlediska cílů, kterých má být podle nich dosaženo, přičemž způsob dosažení těchto vyjádřených cílů je ponechán na každém členském státu. Musí být v členských zemích implementovány do národních právních řádů ve lhůtě v nich stanovené. Jestliže stát svoji povinnost nesplní, je toto neprovedení šetřeno evropskými institucemi. Z pohledu občana pak ale vyplývá z tohoto neprovedení zejména to, že jestliže směrnice splňuje podmínky bezprostředního účinku, mají se jednotlivci možnost dovolat ustanovení směrnice v případě porušení jejich práv, jež měla vyplynout ze státem neprovedené směrnice, je-li tato směrnice jasná, přesná, nevyžadující prováděcí úpravu a směřuje-li skutečně k založení těchto porušených práv jednotlivců. Mají tedy možnost žádat tato svá práva po státu tak, jako kdyby směrnice byla zákonem. Z neprovedených směrnic však nemohou vyplývat povinnosti. Vznikne-li neprovedením směrnice jednotlivci škoda, může se tento domáhat odpovědnosti státu za škodu. Jestliže norma směřuje k založení práv jednotlivců, existuje-li tu příčinná souvislost mezi porušením práva členským státem a vzniklou škodou a také dostatečná závažnost porušení práva. Evropské právo má aplikační přednost před právem členských států, dojde-li ke konfliktu právní úpravy evropské a vnitrostátní. Také judikatura ESD (Evropského soudního dvora) je součástí právních řádů. Stává se inspirací právních úprav, podnětem k zrušení odporujících ustanovení zákonů a poslední instancí ochrany práv občanů EU. Na rozvoji tohoto soudcovského práva se podílí i občané, domáhají-li se před svými národními soudy svých práv a stane-li se výklad evropského práva sporným. Jde o tzv. řízení o předběžné otázce, které je vlastně z jejich podnětu zahájeno. Podle článku 234 (dříve 177) Smlouvy o ES je totiž Evropský soudní dvůr oprávněn vydávat rozhodnutí o předběžné otázce, která se vztahuje k výkladu komunitárního práva. Soudy členských zemí obvykle vyžadují rozhodnutí o předběžné otázce v případě, kdy strana soudního řízení prosazuje právo náležející jí ze Smlouvy nebo jiného právního aktu (v daném případě směrnice) nebo rozhodnutím Soudního dvora či Soudu 1. instance. Žádost o vydání rozhodnutí o předběžné otázce se podává ve formě otázky, kterou Soudní dvůr musí zodpovědět. V odpovědi nalezne soud členského státu vodítko, jak použít ustanovení práva ES k vyřešení určitého soudního sporu. Tímto rozhodnutím je soud členské země, který o ně požádal, zavázán. Musí použít k vyřešení soudního sporu. Rozhodnutí ESD jsou pak závazná i pro ostatní soudy členských zemí, tedy pokud soudci členské země dojdou k názoru, že rozhodnutí v předběžné otázce se vztahuje na spor, který právě rozhodují, jsou povinni ho k vyřešení sporu použít. Hlavní úlohou Soudního

---

⁷ Král R.: Transpozice a implementace směrnic ES v zemích EU a ČR. C.H.Beck, Praha, 2002,

dvora je rozhodnout předběžnou otázku podle práva Evropského společenství. Soudní dvůr totiž nerozhoduje, zda je ustanovení práva členské země v souladu či nesouladu s právem Evropského společenství. Nesmí ani kritizovat důvody, na jejichž základě se soud členské země rozhodl požádat o rozhodnutí o předběžné otázce, ovšem může odmítnout vydat rozhodnutí, pokud mezi stranami neexistuje žádný skutečný spor. V průběhu rozhodování o předběžné otázce vzniká nejvýznamnější judikatura pro výklad směrnic i ustanovení smluv. Soud je totiž jediným orgánem unie, který může podat závazný výklad evropského práva.

4.3 Evropská Unie a daně

Každý členský stát musí mít svůj právní řád v souladu s právními předpisy EU, a to samozřejmě i v oblasti daní. Harmonizace v daňové oblasti se týká především nepřímých daní, tedy DPH a spotřebních daní. Přímé daně jsou převážně ponechány v pravomoci členských států. Směrnice ES v oblasti daní obsahují jednak obligatorní, tedy povinná ustanovení, která musí každý členský stát převzít do svého právního řádu, jednak ustanovení fakultativní, nepovinná, u nichž je členským státům ponechána volba, zda je ve svém právním řádu promítnou či nikoli. Sazby daní se v členských státech EU liší. U spotřebních daní jsou však stanoveny minimální sazby na jednotlivé komodity, kterých musí každý členský stát dosahovat. U DPH je pak stanoveno, že každý členský stát může mít jednu základní sazbu DPH, která nesmí být nižší než 15 % a nejvýše dvě snížené sazby DPH, které nesmí být nižší než 5 %. Systém daně z přidané hodnoty je pro všechny státy EU do značné míry stanoven Šestou směrnicí EU o harmonizaci nepřímých daní. Ačkoliv jsou národní legislativy zemí EU ve výjimečných případech v rozporu s touto směrnicí, v obecných principech se vždy shodují. Jednotné uplatňování daně z přidané hodnoty je proto také jedním ze základních předpokladů fungujícího jednotného trhu EU.

4.4 Evropská Unie a regulace herního průmyslu

Evropská unie se vyhnula regulaci herního průmyslu tím že stanovila, že podle zásady subsidiarity spadá toto odvětví do jurisdikce jednotlivých členských států. Evropská unie uznává specifické právní, společenské, kulturní a ekonomické rozdíly v tomto odvětví v jednotlivých členských státech, což ovšem neznamená, že Evropská unie nemá žádný předpis či orgán regulující a koordinující herní průmysl spolu s členskými zeměmi. V roce 1989 se sešlo 16 expertů ze šesti zemí Evropské unie, aby založili Evropské fórum regulátorů herního průmyslu (Gref -Gaming Regulators European Forum). Dnes se toto fórum skládá z reprezentantů herních orgánů jednotlivých členských států z celé Evropské unie a má za

úkol naplňovat dva hlavní cíle. Za prvé vytvářet fórum pro výměnu zkušeností a vést diskusi o otázkách herního průmyslu a za druhé zastupovat při zvláštních příležitostech, se souhlasem regulátorů, jednotný názor svých členů. Gref vydalo pro provozovatele her také rámcovou směrnici o dobré praxi obsahující základní informace a instrukce. Jde v podstatě o určitý návod, aby byly hazardní hry provozovány na základě určitých etických a právních norem, které mají napomáhat jejich bezproblémovému průběhu.

Směrnice uvádí informace o metodách zajišťujících řádné chování provozovatelů a zároveň to, aby byli hráči plně a správně informováni o stanovených pravidlech. Podává informace o metodách zabraňujících provozovatelům angažovat se v nelegálních činnostech souvisejících z hazardními hrami, jako například praní špinavých peněz. Snaží se také omezit nabídky na půjčky v průběhu her a sázek. Dále uvádí metody na ochranu a zajišťování vložených částek a vyhraných peněz.

K „dobré praxi“ směrnice také radí péči o účastníky her. Uvádí metodiku k zajišťování toho, aby se her nezúčastňovali osoby, které ještě nedosáhly plnoletosti. Nabízí také prostředky ochrany pro chorobné hráče a pro osoby, které mají problémy „udržet na uzdě“, svou hráčskou vášeň. Dále se snaží poukázat na problémy ochrany soukromí hráčů a v případech vysokých výher na důsledné utajení osobních údajů o výherci.

4.5 Problematika zahraničního kapitálu

Česká republika uplatňuje na základě loterijního zákona velmi restriktivní přístup, když omezuje vydávání povolení na české společnosti bez zahraničního kapitálu, což v podstatě znamená, že žádní cizinci nebo cizí společnosti nesmějí v České republice provozovat loterie a jiné podobné hry. To by samo o sobě neznamenal porušení žádných právních principů, zde se dá mluvit o povinnosti, nutnosti a zájmu každé vlády o regulaci tohoto odvětví.⁸ Ovšem zatímco v minulosti tento zákon, omezující cizince v investování do loterií a jiných podobných her v České republice, neznamenal žádné právní problémy, nyní po vstupu do Evropské unie dochází ke kolizi s normami evropského práva. Týká se to především obecných předpisů (smlouvy), které stanovují právo na svobodu usazování, právo nabízet služby a také obecného principu zakazujícího diskriminaci ostatních členských zemí.

---

⁸ Mistry H.: K omezení zahraničního kapitálu na českém trhu z loteriem a podobnými hrami, *Obchodní právo*, č. 7-8, str. 27-33, 2004

Ustanovení § 4 odst. 5 a 11 zákona o loteriích by mohlo být potenciálně v rozporu s předpisy Evropské unie. Zmiňované § stanovují: „Povolení k provozování loterií a jiných podobných her může být vydáno pouze právnické osobě, která má sídlo na území České republiky. Povolení nelze vydat tuzemské právnické osobě se zahraniční majetkovou účastí nebo právnické osobě, ve které má tato společnost majetkovou účast. Lze udělit výjimku, pokud zmiňované právnické osoby se zahraniční účastí chtějí provozovat sázkové hry podle § 2 písmeno i)“. Dále v odstavci 11 je uvedeno: „Provozování cizozemských loterií včetně prodeje cizozemských losů, účast na sázkách v zahraničí, při nichž jsou sázky placeny do zahraničí, a sbírka pro sázkové hry provozované v zahraničí nebo zprostředkování sázek na sázkové hry provozované v zahraničí je zakázáno“. I zde však ministerstvo financí může udělit výjimku.

Z uvedeného ustanovení § 4 odstavec 5 je zřejmé, že omezuje vydávání povolení k provozování loterií či jiných podobných her na ty, kteří jsou zapsaní v obchodním rejstříku, což už může být samo o sobě považováno za porušení norem Evropské unie a pokud k tomu přičteme, že lot. zákon rovněž omezuje povolení k provozování tím, že vylučuje tuzemské právnické osoby se zahraniční majetkovou účastí nebo právnické osoby, ve kterých má tato společnost majetkovou účast, je zřetelné, že tím brání zahraničním investorům, kteří se chtějí angažovat v herním průmyslu. Přejdeme-li k odstavci 11, narazíme na další problém v omezení, tentokrát v možnosti nabídky služeb. Podle tohoto odstavce nesmějí cizí fyzické a právnické osoby nabízet prodej losů nebo služeb v oblasti sázkových her českým občanům. Prozkoumáním těchto odstavců můžeme konstatovat, že v České republice existuje omezení svobody podnikání a poskytování služeb i diskriminace ostatních členských zemí. Česká republika má oblast provozování hazardních her zakotvenu, jak již bylo několikrát zmiňováno v zákoně o loteriích. Ten stanoví, že loterie nebo jiné podobné hry může provozovat pouze „tuzemská“ právnická osoba. V jiných členských státech EU je v tomto smyslu situace obdobná. V současnosti se na úrovni orgánů EU diskutuje otázka Směrnice o službách na vnitřním trhu, protože většina členských států požaduje, aby oblast loterií a jiných podobných her byla z dosahu směrnice vyjmuta. Jednoduše řečeno: státy požadují, aby vzhledem ke specifičnosti této oblasti měly možnost oblast hazardních her regulovat individuálně na národní úrovni.

Jediným „problémem“ tak zůstává otázka respektování norem primárního práva a výkladu ustanovení o volném pohybu zboží, osob, služeb a kapitálu. Ale i tyto základní pilíře, na kterých stojí Evropská unie jako taková, je třeba vykládat v širším kontextu. Situace tedy není

ani zdaleka tak jednoznačná, jak se někdy snaží zahraniční provozovatelé herních aplikací veřejnosti prezentovat.⁹

5. Výherní hrací přístroje

5.1 Povolování výherních hracích přístrojů

Provozování výherních hracích přístrojů není běžnou hospodářskou činností, ale jde o specifické odvětví provozované, upravené a řízené na základě zvláštních právních předpisů. V současné době je při provozování a povolování výherních hracích přístrojů stěžejní zákon ČNR č. 202/1990 Sb. o loteriích a jiných podobných hrách ve znění pozdějších předpisů a dále podzákoný právní předpis a to vyhláška ministerstva financí č. 223/1993 Sb. o hracích přístrojích. Po procesně právní stránce platí nově zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. Dle paragrafu 18 zákona loteriích povolení k provozování výherních hracích přístrojů vydávají na písemný podnět žadatele obec, kraj a nebo ministerstvo financí. Obce v přenesené působnosti pro svůj obvod, kraje pokud je provozovatelem obec v jeho územním obvodu a ministerstvo financí v případě, že o povolení k provozu žádá provozovatel kasina nebo jde o výherní přístroj na cizí měnu.

Povolovací úřad zkoumá a prověřuje, zda žadatel o povolení splňuje veškeré podmínky lot. zákona a to jak obecné k provozování loterií, tak i speciální k provozu výherních hracích přístrojů dle zákona o loteriích. Rozhodnutí v rámci správního řízení nemůže být výsledkem subjektivního názoru úředníka, ale musí být vydáno na základě již zmíněných právních předpisů orgánem k tomu příslušným, musí vycházet ze spolehlivě zjištěného stavu věci a obsahovat predepsané náležitosti.¹⁰

---

⁹ Mistry H.: K omezení zahraničního kapitálu na českém trhu z loteriemi a podobnými hrami, *Obchodní právo*, č. 7-8, str. 27 -33, 2004

¹⁰ Pangerl J.: Výherní hrací přístroje: právní úpravy provozování výherních hracích přístrojů, *Veřejná správa*, č. 38, str. 12, 1999

Žadatel je povinen předložit rozsáhlou dokumentaci, která musí obsahovat výpis z obchodního rejstříku, doklad o bezúhonnosti, potvrzení o složení finanční jistoty, identifikační údaje o modelech a počtech a adrese stálého umístění výherního hracího přístroje, herní plán, návštěvní řád herny, podmínky manipulace, prohlášení o nabytí, místo provozu. Dále je také povinen ustanovit osobu odpovědnou za zákaz hry osob mladších 18 let a zajistit odborný servis.

5.2 Místní poplatek z VHP

Místní poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj upravuje obecně závazná vyhláška č.4/2003. Tato vyhláška byla vydána v souladu se zákonem č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Při výkonu správy tohoto místního poplatku se postupuje podle zákona č. 337/1992Sb. o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Poplatníkem je provozovatel VHP. Poplatku podléhá každý povolený a provozovaný VHP.

Správu tohoto poplatku vykonává v režimu daňového řízení obecní úřad (jeho odbor, respektive oddělení). Pro upřesnění uvedme, že povolovací řízení a placení uvedeného místního poplatku se vztahuje pouze na výherní hrací přístroje. Tedy na takové, které umožňují hmotnou výhru, o níž rozhoduje náhoda, nikoliv zručnost nebo znalost hráče. Ohlašovací povinnost u výherních hracích přístrojů (dále jen VHP) je splněna podáním žádosti o povolení k provozování VHP (o povolovacím řízení se zmíníme později). V případě, že povolení vydává ministerstvo financí nebo krajský úřad, je poplatník povinen podat správci poplatku (obci, městské části) přiznání k tomuto poplatku do 15 dnů ode dne, kdy nastala skutečnost, která má za následek vznik povinnosti poplatek platit. Poplatková povinnost vzniká dnem uvedení VHP do provozu a končí dnem ukončení provozu. Poplatek je příjmem obce, popřípadě městské části.

Při povolení VHP na dobu nejdéle 3 měsíců v kalendářním roce je poplatek splatný nejpozději poslední den příslušného čtvrtletí. Při povolení VHP na dobu nejdéle 6 měsíců v kalendářním roce je poplatek splatný ve dvou splátkách, a to vždy nejpozději poslední den příslušného čtvrtletí. Při povolení VHP na dobu nejdéle kalendářní rok je poplatek splatný ve čtyřech splátkách vždy nejpozději poslední den příslušného čtvrtletí.

Poplatník je povinen nejpozději do tří dnů od uvedení VHP do provozu tuto skutečnost oznámit správci poplatku. Ve stejné lhůtě je poplatník povinen oznámit správci poplatku ukončení provozování VHP. Uvedené skutečnosti poplatník dokládá protokolem o zahájení a ukončení provozu VHP.

Za nesplnění oznamovací povinnosti nebo jiné povinnosti nepeněžité povahy může správce poplatku uložit poplatníkovi pokutu podle § 37 zákona o správě daní a poplatků. V případě nezaplacení poplatku ve stanovené lhůtě může správce poplatku zvýšit včas nezaplacené poplatky nebo jejich nezaplacenou část až na trojnásobek.

Subjektem je právnická osoba (většinou s.r.o.) bez zahraniční majetkové účasti, která je provozovatelem VHP, přičemž není nutné, aby byla i jeho vlastníkem (může si VHP pronajmout).

Sazba místního poplatku za každý provozovaný VHP v činí 1000 - 5 000 Kč na 3 měsíce. V případě platby za kratší období se platí poměrná část odpovídající počtu dnů provozu VHP. V případě, že je provoz VHP povolen na dobu 3, 6, 9 nebo 12 měsíců, je poplatek splatný ve splátkách vždy k poslednímu dni druhého měsíce každého započatého tříměsíčního období, a to ve výši odpovídající délce provozu v příslušných 3 měsících (platí se 1x za 3 měsíce). Je-li provoz VHP povolen na dobu kratší než 3 měsíce, je celá částka poplatku splatná poslední den prvního měsíce období, pro které je provoz VHP povolen.

Poplatník je povinen při zahájení nebo ukončení provozu v jiném období než uvedeném v povolení, oznámit toto správci poplatku ve lhůtě 15 dnů ode dne zahájení či ukončení provozu.

5.3 Náležitosti povolení VHP a správní poplatek

Provozovatel, který žádá o povolení k provozování VHP, musí k žádosti přiložit:

- plnou moc nebo pověření k zastupování (pokud není jednatel osoba zapsána v Obchodním rejstříku)
- výpis z Obchodního rejstříku ne starší 1 roku
- doklad o bezúhonnosti fyzických osob, které mají postavení statutárního orgánu nebo jsou jeho členy (výpis z Rejstříku trestů ne starší 3 měsíců)
- prohlášení o tom, že se jedná o právnickou osobu bez zahraniční majetkové účasti
- osvědčení o provozuschopnosti VHP vydané autorizovanou osobou (státní zkušebnou), které není starší 5 let
- prohlášení o nabytí VHP (leasingová smlouva, faktura apod.)

- identifikaci umístění (smlouva s majitelem objektu nebo nájemcem o umístění VHP)
- identifikaci osob zodpovědných za dozor provozovaných VHP
- potvrzení banky o zřízení účtu a složení jistoty 2 miliony Kč (ne starší 2 let)
- servisní smlouvu nebo prohlášení o servisu a způsobu manipulace s VHP
- herní plán a herní řád, případně pravidla pro kumulovanou výhru (jackpot).

Povolovací řízení podléhá správnímu poplatku. Správní poplatky na období nejdéle jednoho kalendářního roku činí 30 000 Kč, na období nejdéle 6 měsíců 16 000 Kč, na období nejdéle 3 měsíců 10 000 Kč. Správní poplatek se hradí úřadu obce. 50 % sazby se odvádí do státního rozpočtu a 50 % si nechává obec (městská část).

Po splnění všech podmínek a zaplacení správního poplatku je příslušným povolujícím orgánem po přezkoumání ve správním řízení vydáno rozhodnutí o povolení k provozování VHP. K tomuto rozhodnutí provozovatel obdrží identifikační známku, kterou je nutné příslušný VHP viditelně označit.

5.4 Umístění VHP

Umístění VHP je regulováno zejména rozdílností prostor:

- v pohostinstvích apod. prostorách - nejvyšší vsazená částka na 1 hru je 2 Kč, nejvyšší výhra z jedné hry je 300 Kč, nejvyšší hodinová prohra činí 1 000 Kč. Navíc zde nesmí být umístěno více než 6 VHP a nesmí být provozován jackpot.
- v hernách - nejvyšší vsazená částka na 1 hru je 5 Kč, nejvyšší výhra z jedné hry je 750 Kč, nejvyšší hodinová prohra činí 2 000 Kč. Jackpot maximálně 10 000 Kč.
- v kasinech - nejvyšší vsazená částka na 1 hru je 50 Kč, nejvyšší výhra z jedné hry je 50 000 Kč, nejvyšší hodinová prohra činí 10 000 Kč. Jackpot max. 100 000 Kč.

Dále je přímo zakázáno umístění VHP:

ve školách a školských zařízeních, v zařízeních sociální a zdravotní péče, v budovách státních orgánů a církví, jakož i v sousedství uvedených budov.

5.5 Povinnosti provozovatele po skončení provozu

Po skončení období, na které bylo povolení k provozování VHP vydáno, je provozovatel povinen ve lhůtě 2 měsíců provést vyúčtování. Do 90 dnů od vyúčtování je povinen odvést příslušnou část výtěžku na veřejně prospěšný účel obci (městské části). Tato část výtěžku se pohybuje od 6 do 20 %, v závislosti na výši příjmu provozovatele.

Obec tuto část výtěžku pak musí vynaložit pouze na veřejně prospěšnou činnost.

5.6 Nové trendy při provozování výherních hracích přístrojů

Doba, kdy automaty přijímaly mince, za které bylo možno vyhrát několik set korun, je již minulostí. Do heren a kasin pronikají moderní elektronické technologie, které umožňují vložení papírových bankovek ve výši pěti tisíc korun. Následkem toho dochází i k znásobování případných výher. Hrací terminály již nejsou samostatnou jednotkou, ale jsou propojeny on-line s počítačem, který je jakýmsi řídicím centrem a současně je napojen na finanční úřad. Díky tomuto propojení může hráč dosáhnout nejen na obsah jednoho terminálu, většinou drobné ale i na to co je v celém systému. Vyhrané peníze mu pak odevzdá provozovatel herny. Díky těmto technologiím mohou být všechny herní transakce pod kontrolou jak provozovatele, tak finančního úřadu.¹¹

Povolení ke zřízení a dozor takového systému už neprovádí obec, ale výlučně ministerstvo financí. Dle právního názoru ministerstva financí nejde již o standardní provozování výherních hracích přístrojů, ale takzvaný jiný druh her, který není upraven v části první až čtvrté lot.zákona. § 46 dále stanoví nutnost kontroly finančními úřady. K získání této licence od ministerstva financí je nutné základní jmění ve výši minimálně 100 milionů Kč a složení kauce 50 milionů Kč.

6. Spotřebitelské loterie soutěže

6.1 Ekonomický pohled

Marketingový pohled na spotřebitelské soutěže je specifický: vnímá je jako jeden ze způsobů upoutání pozornosti, vytváření zájmu, případně vztahů se zákazníky a řadí je mezi nástroje podpory prodeje. Základními cíli podpory prodeje jsou vyvolání prvního nákupu, motivace k opakovanému či většímu nákupu, přičemž spotřebitelská soutěž může být orientována k naplnění kteréhokoli z těchto cílů.

Z jiného pohledu jsou spotřebitelské soutěže velmi dobře využitelné v různých situacích,

---

¹¹ Kučera. J. Hazard čeká revoluce, Ekonom.ihned.cz, 3.3. 2005

pro různé skupiny zákazníků, pro různé typy produktů, v jednotlivých fázích cyklu tržní životnosti produktů. Mezi typické cíle pořádání spotřebitelských soutěží lze řadit podporu nového výrobku (upozornit na něj, motivovat k vyzkoušení), zvýšit prodej stávajícího výrobku, zviditelnit značku, organizaci, prodejnu, prodat přebytečné zásoby, předběhnout konkurenci, reagovat na aktivity konkurence, získat informace o zákaznících, získat vstupy pro vytvoření databáze zákazníků.

6.2. Právní úprava

Spotřebitelské soutěže a loterie jsou nástrojem ke zvýšení prodeje zboží. Pořadatel od nich neočekává a nepořádá je pro zisk z vkladů, ale představují pro něj výdaj shodný jako každý jiný výdaj na reklamu. Přestože tento princip zásadně odlišuje spotřebitelské soutěže a loterie od „skutečných“ loterií, obsahuje právní úpravu obou pojmů od roku 1988 jeden zákon č.202/1990 Sb. o loteriích a jiných podobných hrách.

Především uvedme samotný text zákona:

„Za loterii nebo jinou podobnou hru se považují soutěže, ankety a jiné akce o ceny, při nichž se provozovatel zavazuje vyplatit účastníkům určeným slosováním nebo jiným náhodným výběrem peněžní ceny, vkladní knížky, cenné papíry, pojištění apod.. a nemovitosti, a při kterých je podmínkou účasti zakoupení určitého zboží, služby nebo jiného produktu a doložení tohoto nákupu provozovateli nebo uzavření smluvního vztahu s poskytovatelem zboží, služby nebo jiného produktu nebo účast na propagační či reklamní akci poskytovatele anebo provozovatele, a to i nepřímo prostřednictvím jiné (další) osoby (dále jen spotřebitelské loterie). Za spotřebitelskou loterii se považují také soutěže, ankety a jiné akce o ceny, při nichž se provozovatel za výše uvedených podmínek zavazuje poskytnout účastníkům nepeněžité plnění, služby nebo ceny ve zboží a produktech apod., jestliže souhrn všech nepeněžitých výher za všechny provozovatelem provozované hry v peněžním vyjádření přesáhne za jeden kalendářní rok částku 200.000 Kč a hodnota jednotlivé výhry přesáhne částku 20.000 Kč. Provozování spotřebitelských loterií je zakázáno. Soutěže, ankety a jiné akce o ceny podle věty první a druhé provozované jedním provozovatelem, ve kterých souhrn nepeněžitých výher za jeden kalendářní rok nepřesáhne částku 200.000 Kč a hodnota jednotlivé výhry nepřesáhne částku 20.000 Kč, podléhají oznamovací povinnosti místně příslušnému finančnímu úřadu. Způsob stanoví Ministerstvo financí vyhláškou.

Srozumitelnost textu lot.zákona byla problémem reklamní praxe od počátku a vyústila dokonce v hromadný podnět profesních organizací prezidentu republiky k podání návrhu Ústavnímu soudu pro zrušení části zákona pro nesrozumitelnost. Podnět byl prezidentem odmítnut, nicméně i tato okolnost jistě svědčí výmluvně o tom, jak obtížně se s normou pracuje. Obchodní praxe, postupně stvrzená stovkami uspořádaných akcí, dospěla k určitému standardu, který je v současné době uznáván.¹²

Definice spotřebitelské loterie obsahuje tedy nyní dva základní jevové znaky, které musejí být splněny současně, aby se skutečně jednalo o spotřebitelskou loterii:

1. o výhře rozhoduje náhodný výběr a
2. podmínkou účasti v soutěži je nákup či účast na reklamní akci.

6.3 Definice pojmů

Losování či jiný náhodný výběr představuje vše, co z pohledu účastníka znamená, že výhru nemůže účastník získat bez toho, že sám pořadatel soutěže jej náhodně vybere. Naopak, tam kde je výhra dostupná na základě výkonu či jiných předpokladů, nejde o náhodný výběr. Co je „účastí na reklamní akci“ je těžké přesně stanovit: v praxi jde o fyzickou přítomnost účastníka například na reklamním koncertě či reklamním zájezdu nebo, že jde o každou reklamní aktivitu a „účast“ je dána již tím, že účastník vyplní třeba volně dostupný letáček. O reklamní akci ale spolehlivě nepůjde tam, kde jde o akci s reklamou nesouvisející (zábavní, vědomostní apod. - např. křížovky, kvízy, hitparády, znalostní soutěže a podobně). Podmínka nákupu je splněna tam, kde to „jinak než nákupem nejde“. Definičním znakem podmínky je totiž bezpodmínečnost, takže je-li vstup do soutěže možný jak nákupem, tak zdarma (například letáky jsou dostupné na obalu zboží a současně volně u pokladny), nejde o podmínku.

Z logického rozboru definice pak vyplývají tři základní varianty:

1. účastník musí nakoupit nebo se zúčastnit reklamní akce, o výherci se losuje: spotřebitelská loterie;

---

¹² Winter F.-Kůta P.: Spotřebitelské soutěže a loterie, www.e-pravo.cz, 2003

2. účastník nemusí nakoupit a nemusí se zúčastnit reklamní akce, ale o výherci se losuje: spotřebitelská soutěž;
3. účastník musí nakoupit nebo se zúčastnit reklamní akce, o výherci se ale nelosuje: spotřebitelská soutěž.

Jak tedy z výše uvedeného vyplývá, reklamní soutěže v obecném slova smyslu jsou nyní rozděleny na dvě kategorie, spotřebitelské loterie, definované lot.zákonem, což jsou ty, v nichž o výhře rozhoduje losování či jiný náhodný výběr, a spotřebitelské soutěže, nesplňující znaky zákonné definice, což jsou ty, v nichž o výhře nerozhoduje losování či jiný náhodný výběr.

6.4 Spotřebitelské loterie

Spotřebitelské loterie jsou ty reklamní akce, které splňují tyto podmínky:

1. o výhře rozhoduje losování nebo jiný náhodný výběr,
2. podmínkou účasti v soutěži je nákup či účast na reklamní akci.

Spotřebitelské loterie se smějí pořádat, jestliže splňují tyto podmínky:

1. cenou nesmí být peníze, vkladní knížka, cenné papíry, pojištění a nemovitost a
2. cenou může být pouze nepeněžitě plnění, služby nebo ceny ve zboží a produktech apod. a
3. souhrn všech nepeněžitých výher za všechny provozovatelem provozované hry v peněžním vyjádření nesmí přesáhnout za jeden kalendářní rok částku 200.000 Kč a
4. hodnota jednotlivé výhry nesmí přesáhnout částku 20.000 Kč a
5. pořádání spotřebitelské loterie je třeba oznámit místně příslušnému finančnímu úřadu.

Vyhláška stanoví, že oznámení musí být doručeno 15 dnů přede dnem zahájení spotřebitelské loterie.

Pojem „spotřebitelské loterie“ je v lot.zákoně pojmem sui generis. Spotřebitelské loterie mají proto svoji jedinou a komplexní úpravu právě v § 1, odst. 4 lot.zákona a ostatní části zákona se již na spotřebitelské loterie nevztahují. To plyne také již ze samotného znění odst. 4, který výslovně stanoví, že všechny takovéto akce se označují dále jen pojmem „spotřebitelské loterie“, avšak tohoto pojmu již v jiném ustanovení lot.zákona užito není. Pojem „spotřebitelské loterie“ nelze proto směšovat s pojmem „loterie“, neboť jsou definovány odlišným způsobem a k jejich definičním znakům patří především skutečnost, že

účastník musí zaplatit vklad (sázku), za který neobdrží žádné protiplnění a jehož návratnost se nezaručuje. Ve stejném duchu definuje skutečnou loterii dokonce již starší literatura.¹³ (.)

6.5 Spotřebitelské soutěže

Spotřebitelské soutěže jsou ty reklamní akce, ve kterých buď:

1. o výhře nerozhoduje slosování ani jiný náhodný výběr, anebo
2. podmínku účasti v soutěži není nákup či účast na reklamní akci.

Spotřebitelskou soutěž je možné, aniž by zde šlo o obcházení zákona, uspořádat víceméně libovolně; žádné povolení k tomu není třeba a zákon se na takovou soutěž vůbec nevztahuje. Praxe zná soutěže bez losování a to například rozhodování určitým výkonem (nejhezčí obrázek, nejoriginálnější slogan vyhrává, za určitý počet nakoupeného sortimentu je jistá výhra, kdo shromáždí nejvíce kupónů vyhrává a podobně) anebo soutěže bez nákupu a účasti na reklamní akci (křížovky o ceny, znalostní soutěže v rozhlase či televizi a podobně). Spotřebitelské soutěže uvedenému zákonu nepodléhají a nemusejí naplňovat žádné další speciální podmínky, samozřejmě s výjimkou těch, které vyplývají z obecných právních předpisů.

6.6 Zhodnocení právní úpravy

Popsaná úprava přináší v praxi různé výklady či problémy, zatím však nesáhly orgány dozoru k žádné sankci za případné uspořádání spotřebitelské loterie v rozporu s lot. zákonem. I z toho lze jistě odvodit, že inzerenti se naučili pořádat své reklamní akce tak, aby tyto akce vyhověly jak požadavkům zákona, tak požadavkům reklamní účinnosti. Evropská Unie současně navíc ohlásila úmysl přijmout direktivu o metodách "sales promotion", mezi které spotřebitelské soutěže a loterie patří, a tak brzo může i v České republice dojít k úpravě stávajícího lot. zákona podle harmonizované představy EU.¹⁴

7. Bingo

---

¹³ Ottův slovník naučný

¹⁴ Winter F.-Kůta P.: Spotřebitelské soutěže a loterie, www.e-pravo.cz, 2003

V r. 1991, kdy se tato sálová sázková hra začala u nás provozovat, nebyly s její realizací žádné zkušenosti a ani platný lot. zákon pro ni nevymezil přesná pravidla. Teprve zákon č. 149/1998 Sb., který doplnil zákon č. 202/1990 Sb. o loteriích a jiných podobných hrách, zpřesnil a vymezil některá základní provozovatelská kritéria i pro hru Bingo.

Podle platného zákona: „...povolení k provozování této sázkové hry může být vydáno pouze právnické osobě, která má sídlo na území České republiky. Povolení nelze vydat tuzemské právnické osobě se zahraniční majetkovou účastí, ani právnické osobě, ve které má tato společnost majetkovou účast..“. S sázkovou hru Bingo může provozovat jen akciová společnost, jejíž veškeré akcie znějí na jméno a je založena k provozování loterií a jiných podobných her. Základní jmění takové akciové společnosti musí činit minimálně 30 milionů Kč a nesmí být sníženo pod tuto minimální výši po celou dobu platnosti povolení. Žadatel o povolení k provozování sázkové hry Bingo musí povolujícímu předložit doklad o bezúhonnosti fyzických osob, které u žadatele mají postavení statutárního orgánu nebo jsou jeho členy a fyzických osob, pokud jsou zakladateli právnické osoby. Je-li zakladatelem právnická osoba, vyžaduje se doklad o bezúhonnosti osob, které u této osoby mají postavení statutárního orgánu nebo jsou jeho členy. K zajištění pohledávek státu, obcí a výher sázejících je žadatel povinen složit na zvláštní účet u banky peněžní částku (jistotu), která v tomto případě činí 5 milionů Kč. Budoucí provozovatel musí prokázat, že bude tuto sázkovou hru provozovat na speciálním technickém zařízení, které je pořízeno od autorizovaného výrobce. Sázkovou hru Bingo lze provozovat pouze na základě povolení Ministerstva financí, jehož součástí musí být podrobně zpracovaný herní plán a návštěvní řád.

Provozovatel sázkové hry Bingo hradí správní poplatky podle zákona č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích ve znění pozdějších předpisů, které činí 10 % z jeho tržeb a neopomenutelnou povinností je i odvod části výtěžku na veřejně prospěšné účely sociální, zdravotní, sportovní, kulturní apod. podle principů uvedených § 4 odst. 2 zákona.

Řádně provozovat sázkovou hru Bingo není pro provozovatele jednoduchý proces. To potvrzuje i zkušenost z počátku devadesátých let, kdy tato sázková hra byla v České republice provozována ve více jak 15 herních střediscích. V polovině devadesátých let provozovatelské subjekty začaly tuto sálovou sázkovou hru ve svých herních střediscích postupně omezovat a to hlavně s ohledem na její celkovou provozovatelskou náročnost, náročnost na odbornost obsluhy i na požadovanou úroveň potřebného losovacího a monitorovacího zařízení. V neposlední řadě je také třeba zmínit, že ve srovnání s ostatními sázkovými hrami přináší hra Bingo v našich podmínkách jen nižší ekonomický efekt jak z hlediska objektivně

vynakládaných vysokých nákladů materiálových tak i nákladů na práci.

V současné době se sázková hra Bingo provozuje jen ve 3 herních střediscích a zdá se, že se v dohledné době počet provozovatelů nerozšíří právě pro zmíněná náročná provozní kritéria a dlouhodobě docilované nízké ekonomické výsledky.

8. Tomboly

Pořádání tombol je na první pohled velmi neformální společenskou zábavou. Snad každý se i několikrát ročně účastníme různých slavností a zábav, kde se pořádají tomboly. Aby se však tombola mohla řádně uskutečnit, je třeba splnit řadu podmínek a získat příslušné povolení. Tato problematika je regulována v zákoně č. 202/1990 Sb. o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen loterijní zákon). Tombola je v § 2 písm. b) loterijního zákona charakterizována jako hra, při které se do losování zahrnou pouze prodané losy. Slosování musí být veřejné. Losy do tomboly se prodávají v den a na místě slosování. A také výhry se předávají na místě slosování.

8.1 Povolování tombol

Provozovatelem tomboly může být jen právnická osoba se sídlem na území České republiky. Povolení tak nelze vydat fyzické osobě ani tuzemské právnické osobě se zahraniční majetkovou účastí. Účastníkem může být jen fyzická osoba, která dovršila 18 let věku a která si zakoupí los do tomboly. Osobám mladším 18 let je účast na loteriích a jiných podobných hrách zakázána. Provozovatel loterií a jiných podobných her musí učinit taková opatření, aby se tyto osoby nemohly hry zúčastnit.

Tomboly mohou být provozovány pouze na základě povolení. Povolovací řízení probíhá na základě písemné žádosti provozovatele u obecního (městského) úřadu, krajského úřadu nebo u Ministerstva financí. Příslušnost orgánů se v určuje podle výše herní jistiny, přičemž herní jistina je tvořena násobkem počtu vydaných losů a prodejní ceny losu. Obecní (městský) úřad tak povoluje tomboly s herní jistinou do 20 000 Kč, tombolu s herní jistinou od 20 000 Kč do 50 000 Kč je oprávněn povolit okresní úřad. Žádosti o povolení tomboly s vyšší herní jistinou vyřizuje Ministerstvo financí.

Žádost o povolení tomboly by měla obsahovat zejména následující údaje:

a) označení provozovatele,

- b) účel, pro který má být loterie povolena,
- c) uvedení příjemce části výtěžku,
- d) počet vydaných losů, jejich cenu a celkovou výši herní jistiny,
- e) počet a celkovou cenu výher,
- f) místo a den slosování,
- g) lhůty pro předložení vyúčtování tomboly a výtěžku akce,
- h) jméno, příjmení a rodné číslo loterního zástupce, který zajistí řádný průběh a vyúčtování tomboly. Příložen musí být také doklad o jeho bezúhonnosti, kterým je výpis z evidence Rejstříku trestů ne starší tří kalendářních měsíců.

Příslušný orgán nepovolí takovou tombolu, jejímž účelem je krytí výdajů, které podle své povahy mají být kryty z příjmů provozovatele. Nepřípustné je také, aby tombola kryla náklady pořádání zábav, slavností a podobných akcí, na nichž není vybíráno vstupné. Dále nelze povolit tombolu, která kryje náklady jakékoliv akce, jestliže je patrna nehospodárnost jak při pořádání, tak při použití jejího výtěžku.

Povolení se vydá, jestliže provozování tomboly je v souladu s jinými právními předpisy, nenarušuje veřejný pořádek, je zaručeno její řádné provozování včetně řádného technického vybavení a bude-li na sociální, zdravotní, sportovní, ekologický, kulturní nebo jinak veřejně prospěšný účel použito 6% z výtěžku tomboly.

Obecně jsou zakázány tomboly, které nezaručují všem účastníkům hry rovné podmínky včetně možnosti výhry.

Předmětem výhry mohou být u tombol věci movité s vyloučením peněz, vkladních knížek a cenných papírů. Okolnost, jež určuje výhru (výsledek slosování), nesmí být nikomu předem známa a musí být takového druhu, aby nemohla být provozovatelem nebo účastníkem ovlivněna. Pravděpodobnost výhry nesmí být menší než 1 : 200.

Úhrnná cena výher tombol nesmí být menší než 20% a vyšší než 50% herní jistiny. Žádná s těchto hodnot nemusí být v konkrétním případě naplněna, neboť vychází z celkového počtu vydaných losů a počet prodaných losů se může ve skutečnosti lišit.

Zvláštní případ představují tomboly provozované při slavnostech a zábavách, kde výhry bývají dotovány převážně z věcných darů členů pořádající organizace. V těchto případech rozhodne výjimečně o podmínkách provozování tomboly příslušná obec podle vlastního uvážení a místních poměrů. Podmínky nejsou v lot.zákoně nijak blíže specifikovány, nesmějí být však v rozporu se zákonem. Obce ovlivňují pouze organizačně technické podmínky provozování tomboly.

Pro průběh tomboly stanoví lot.zákon následující podmínky. Fyzickým osobám, které

prodávají losy do tomboly, nesmí být vyplacena odměna přesahující 10% z ceny losů jimi prodaných. Převyšuje-li herní jistina 50 000 Kč, musí být losy tištěny ve Státní tiskárně cenin v Praze. Výjimky může povolit pouze ministerstvo. U tombol s jistinou do 50 000 Kč mohou být slosovány pouze takové losy, které jsou číslovány a opatřeny razítkem provozující organizace. K jejich použití musel dát souhlas orgán oprávněný k povolení loterie nebo tomboly.

Veřejného slosování s jistinou přesahující 50 000 Kč se musí zúčastnit orgán státního dozoru a notář, který osvědčuje průběh slosování. U losování tombol s jistinou do 50 000 Kč je přítomen pouze státní orgán dozoru, který osvědčuje průběh slosování do protokolu podle § 11 odst. 6 lot.zákona. V případě tombol s herní jistinou do 20 000 Kč není nutná účast ani orgánu státního dozoru.

Provozovatel, kterému byla povolena tombola, je povinen jmenovat loterního zástupce, který zajišťuje řádný průběh tomboly. Loterní zástupce vykonává během realizace tomboly řadu důležitých úkolů. Společně s orgánem státního dozoru zkontrolují, zda do osudí byla vložena čísla všech prodaných losů. Před slosováním musí být zajištěny a v zapečetěných balíčcích na vhodném a bezpečném místě uschovány neprodané losy. O průběhu slosování sepiše loterní zástupce protokol obsahující zejména údaje o technickém postupu slosování a seznam vyhrávajících čísel losů. Po skončení slosování zajistí loterní zástupce nevyzvednuté výhry. Loterní zástupce uvědomí veřejnost po slosování o vyhrávajících losích a při provozování tomboly s herní jistinou nad 20 000 Kč zajistí po slosování zveřejnění písemného seznamu vyhrávajících čísel. Loterní zástupce dále zajistí vyúčtování tomboly, zároveň zajistí i vyúčtování akce, k jejímuž zabezpečení byla loterie nebo tombola povolena. Provozovatel předloží zprávu o vyúčtování orgánu státního dozoru a v opise orgánu, který tombolu povolil. Do příjmu tomboly se zahrnují i výhry, které nebyly ve stanovené lhůtě vyzvednuty. O použití případné nespotřebované části tomboly rozhodne orgán, který ji povolil. Je třeba také připomenout jaké jsou ukládány sankce za porušení povinností vyplývajících ze zákona č.202/1990 Sb. o loteriích a jiných podobných hrách. Povolující orgán je oprávněn povolení zrušit, jestliže nastanou nebo dodatečně vyjdou najevo okolnosti, pro které by nebylo možné tombolu povolit, nebo se dodatečně ukáže, že údaje, na jejichž podkladě bylo povolení vydáno, jsou klamné. V případě provozování nepovolené tomboly nebo je-li tombola provozována v rozporu s lot.zákonem, je stejný orgán zmocněn uložit pokutu. Vztahy upravené zákonem o loteriích chrání také trestní zákon ustanovením § 118a. Ustanovení postihuje pouze neoprávněné provozování loterie nebo podobné sázkové hry a je zvláštním případem neoprávněného podnikání.

Povolení je tak důležité nejen z důvodů regulérnosti loterií, tombol apod., ale i proto, že tím MF ČR, resp. ostatní příslušné orgány souhlasí s tím, že výhry nebudou zdaněny. U provozovatelů loterií a podobných her je výtěžek osvobozen od daně z příjmů právnických osob za podmínky, že jde o loterii povolovanou podle zákona č. 202/1990 Sb. o loteriích a jiných podobných hrách.

9. Daně a daňová politika

Daně jsou vynálezem velice starým. Neobejde se bez nich žádný stát, protože daně včetně cel a poplatků tvoří nejvýznamnější příjem státních (veřejných) rozpočtů. Bývají ukládány zákonem jako povinnost plátce odvést státu za určitých okolností stanovenou částku. Daně jsou nástrojem přerozdělení národního důchodu. Jedná se o platby neúčelové a jednostranné, což znamená, že poplatníci v souvislosti s odvodem daní nemají možnost přímo ovlivnit účel jejich použití, ani nemají nárok na ekvivalentní protiplnění ze strany státu.

Daňová politika

Daňová politika je klíčovou součástí fiskální politiky, jejímž prostřednictvím stát v rámci své hospodářské politiky ovlivňuje vývoj ekonomiky, především dynamiku jejího růstu a vývoj inflace. Názory ekonomů na význam role státu v této oblasti se různí, všichni se však shodují na tom, že nesprávnou daňovou politikou může stát napáchat spoustu škod, zejména deformovat tržní prostředí a utlumit ekonomickou aktivitu.

V demokratických státech s fungujícími tržními ekonomikami by daňová soustava měla být transparentní, tedy hlavně co nejjednodušší, a daňové zatížení co nejnižší. Zároveň by mělo být plnění daňových povinností přísně sledováno a účinně vymáháno. Komplikovaná daňová soustava, vysoké daně a laxní přístup k jejich výběru jsou pro ekonomické subjekty demotivující a vedou k omezení hospodářského růstu a přesunu ekonomických aktivit do států s příznivějším daňovým systémem nebo do sféry šedé a černé ekonomiky.¹⁵

9.1 druhy daní

---

¹⁵ Schmarz M.: Podnikatelský týdeník www.profit.cz

Daně a poplatky jsou nástrojem redistribuce hrubého domácího produktu (dále HDP). Daně jsou platební povinností, kterou stát stanoví zákonem k získání příjmů pro úhradu celospolečenských potřeb, aniž přitom poskytuje protiplán. Poplatky naopak souvisí s částečnou úhradou nákladů spojených s činností státních orgánů nebo jako ekvivalent za oprávnění poskytnutá poplatníkovi.

Funkce – a) fiskální, přínos potřebných příjmů státní pokladně,

b) nefiskální – např. prostřednictvím platebních povinností lze regulovat některá nežádoucí či naopak podporovat žádoucí chování jednotlivců i korporací.

Daně lze rozdělit do několika skupin podle různých kritérií. Podle toho, zda je zdaněn majetek a příjmy, nebo spotřeba, se daně obvykle rozdělují na daně přímé a nepřímé. Majetek je zdaněn daněmi majetkovými, příjmy pak daněmi důchodovými. Daně mohou být univerzální, týkající všeho zboží (např. DPH – daň z přidané hodnoty), nebo selektivní (daně spotřební). Podle vztahu výše zdanění a výše daňové základny mohou být daně progresivní, degresivní nebo proporcionální.

Česká daňová soustava obsahuje:

daně přímé:

daně z příjmů

daň z příjmů fyzických osob,

daň z příjmů právnických osob

daně majetkové

daň z nemovitostí,

daň silniční,

daň dědická a darovací,

daň z převodu nemovitostí.

daně nepřímé:

daň z přidané hodnoty, včetně daně při dovozu

daně spotřební

daň z uhlovodíkových paliv a maziv,

daň z lihu a lihovin, vína a piva,

daň z tabáku a tabákových výrobků.

daně na ochranu životního prostředí (zatím neuplatněny)

Další platby mající charakter daní:

pojistné na sociální zabezpečení
pojistné na důchodové pojištění,
pojistné na nemocenské pojištění,
příspěvek na státní politiku zaměstnanosti,
pojistné na všeobecné zdravotní pojištění,
místní poplatky ukládané na úrovni měst a obcí mající charakter daní:
poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, za užívání veřejného prostranství, ze psů, z
provozování výherních hracích automatů atd.

9.2 Správa daní

Správou daně se ve smyslu zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, rozumí právo pověřených státních orgánů, tzv. správců daně, činit opatření potřebná ke správnému a úplnému zjištění, stanovení a splnění daňových povinností, tedy zejména právo vyhledávat daňové subjekty, daně vyměřit, vybrat, vyúčtovat, vymáhat a kontrolovat splnění daňových povinností.

Správci daně jsou především územní finanční orgány, dále pak celní orgány (daň z přidané hodnoty a spotřební daň při dovozu zboží) a územní orgány spravující místní poplatky. Omezenou pravomoc správce daně mají i orgány ukládající poplatky sankčního charakteru (např. Policie ČR). Orgány spravujícími pojistné na veřejné zdravotní pojištění a pojištění na sociální zabezpečení jsou zdravotní pojišťovny a správy sociálního zabezpečení.

9.3 Plátcí a poplatníci daně

Plátcí i poplatníci jsou daňovými subjekty, tzn. účastníky daňového řízení. Daňovým poplatníkem je osoba, jejíž příjmy, majetek nebo úkony jsou přímo podrobeny dani. Plátce daně pak odvádí daň správci daně.

U některých daní je poplatník a plátce též osoba - např. u daně z příjmu fyzických osob (OSVČ) si podnikatel sám musí daň spočítat, vyplnit daňové přiznání a daň zaplatit. Naproti tomu v případě daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti je poplatníkem zaměstnanec a plátcem zaměstnavatel, který zodpovídá za výpočet, přiznání a placení daní za své zaměstnance. Stejně tak u DPH je plátcem obchodník, ale poplatníkem je kupující.

9.4 Náklady na výběr daní

Částka odvedená plátcí té které daně není čistým příjmem státního rozpočtu. Se zavedením a výběrem každé daně jsou spojeny náklady. Aby byl výběr daní efektivní, měly by být tyto náklady co nejnižší v poměru k výnosu z ní. Pokud tomu tak není, ztrácí výběr této daně smysl a daň se stává zbytečnou zátěží pro daňové poplatníky. Daňová soustava, v níž se poplatníci obtížně orientují, časté a málo srozumitelné změny daňových zákonů a komplikovaná daňová přiznání způsobují nárůst administrativní a organizační náročnosti výběru daní a snižují efektivitu jejich výběru.

O efektivitě výběru některých daní v ČR by bylo možno s úspěchem pochybovat. Podíl nákladů na správu daní u nás činí zhruba 2,5 % z jejich celkového vybraného objemu. Např. v SRN je to 1,9 %, v Polsku 1,5 %, v Británii 1,1 % a v USA jen 0,5 %. Je to dáno mj. tím, že správa daní u nás zaměstnává až 2,5krát více úředníků, než je ve světě obvyklé. Výnos z některých daní, které se z administrativního hlediska zajišťují poměrně složitě a nákladně, je velmi malý. Tyto daně by tedy logicky měly být buď zvýšeny nebo zrušeny.¹⁶

9.5 Poplatky

- Správní poplatky (zákon č.634/2004 sb. o správních poplatcích)

Správní poplatky fungují jako příspěvek na činnost státního orgánu, při které se rozhoduje o právech a povinnostech žadatele v jeho zájmu. Jedná-li se o zájem jedince, nebylo by spravedlivé, aby náklady na tuto činnost nesli solidárně všichni občané. Jako další důvod pro zavedení správních poplatků je snaha o nezatěžování státních orgánů nesmyslnými a zbytečnými odůvodněními. Na druhou stranu výše správních poplatků musí být odůvodněná, aby nezabraňovala v přístupu k rozhodování státních orgánů osobám, které chtějí určité rozhodnutí získat.

- Místní poplatky (zákon č.565/1990 sb.o místních poplatcích)

Poplatky označované jako místní mají své specifikum v tom, že o jejich zavedení si na základě zmocnění v zákoně rozhoduje obec sama v rámci samostatné působnosti. Obce nemají povinnost tyto poplatky zavádět, ale pokud k tomu přistoupí, poplatky se stávají stejně závaznými platbami jako daně¹⁷. Pokud jde o funkce a účel místních poplatků, jsou zde dvě

¹⁶ např. daň z nemovitostí

¹⁷ Bakoš M. a kolektiv.: Finanční právo - 3. aktualiz. vyd.. - Praha : Beck, 2003

roviny. V první tyto platby mají čistě fiskální účel, to znamená zajištění příjmů do rozpočtů obcí. V druhé plní funkci jakýchsi ochranných a regulačních prostředků v rámci určitého území. Rozhodnutí obce v podobě vyhlášky je závazné pro všechny právnické a fyzické osoby mající sídlo či bydlící na území obce.

10. Zdanění výher

Kdo by rád nevyhrál? Asi každý se někdy nechal unést představou, že právě na něj se usměje štěstí a on získá lákavou výhru nebo finanční obnos. Dotyčný se tímto nestane pouze šťastným výhercem, ale může mu z této výhry vyplývat i několik povinností. Může se stát poplatníkem daně z příjmu, který výhra nebo cena (v peněžní či nepeněžní formě) představuje, ať je příjemcem fyzická nebo právnická osoba. Avšak je třeba zdůraznit, že skutečnou úhradu daně z příjmu provádí většinou plátce daně, jímž je organizátor soutěže.

10.1 Daň z příjmů pokud je výhercem fyzická osoba

Podle § 10 odstavec 1 písmeno h) a ch) z. č.568/1992 Sb.,o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen zákon o d.z p.) jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob výhry v loteriích, sázkách a jiných podobných hrách, výhry z reklamních soutěží, slosování s výjimkou uvedenou v odstavci 3 písmenu b téhož paragrafu a § 4 a) zákona o d.z p., ceny z veřejných soutěží, ze sportovních soutěží, v nichž je okruh soutěžících omezen podmínkami soutěže, anebo jde o soutěžící vybrané pořadatelem soutěže, opět s výjimkou uvedenou v § 4 zákona o d.z p., který stanoví že, od daně jsou osvobozeny ceny z veřejných, reklamních či sportovních soutěží nepřesahující 10000 Kč, kromě sportovců, kteří provozují svoji činnost jako podnikání . Výjimky, které stanovuje zákon o d.z p. v § 3 písmeno b) , se týkají výhry z loterií a podobných her provozovaných na základě povolení vydaného dle zákona o loteriích nebo na základě obdobných předpisů vydaných v členských státech Evropské unie nebo dalších státech, které tvoří evropský hospodářský prostor.

Pokud se jedná o cenu z veřejné soutěže nebo obdobnou cenu plynoucí českému daňovému rezidentovi ze zahraničí, je tato daň osvobozena od daně z příjmů v České republice zcela za podmínky uvedené v § 4 lot.zákona a to tehdy, když , byla příjemcem v plné výši darována právnickým osobám nebo obcím na zákonem vymezené účely (§ 15 odstavec 5 zákona), které

je možno charakterizovat a obecně popsat jako sociální, zdravotní, humanitární, charitativní a náboženské. Ve všech ostatních případech kromě již zmiňovaných výjimek půjde o případy podléhající zdanění.

V souvislosti se zdaněním cen a výher poskytovaných českými daňovými subjekty je důležité a podstatné, kdo je příjemcem zda rezident či nerezident. Je-li výhercem daňový rezident jiného státu, tedy poplatník, který nemá bydliště ani se obvykle nezdržuje na území České republiky, má daňovou povinnost, vztahující se na příjmy plynoucí ze zdrojů na území Českého státu. Tyto příjmy jsou ustanoveny v § 22 odstavec 1 písmeno g) bod 8 zákona o d.z p., kde je výslovně řečeno, že výhry v loteriích, sázkách a jiných podobných hrách, výhry z reklamních soutěží a slosování, ceny z veřejných a sportovních soutěží jsou příjmy ze zdrojů na území České republiky.

Pro příjmy fyzických osob z výše uvedených her či loterií je stanovena zvláštní sazba daně § 36 odstavec 2 písmeno b) zákona o d.z p. ve výši 20 procent. I zde musíme ovšem vzít v úvahu ustanovení § 4 lot.zákona, které osvobozuje příjmy související s cenami a výhrami od daně z příjmů, pokud jejich hodnota nepřevyší 10000 Kč.

V současné době je v České republice pořádáno hodně sportovních klání, z nichž plynou často nemalé částky jednotlivým účastníkům těchto soutěží. I tyto příjmy podléhají dani z příjmů. Zde je opět potřeba rozdělit tyto účastníky na rezidenty a nerezidenty a vymezit, je-li pro ně sport podnikáním či nikoli. V případě, že sportovec není českým daňovým rezidentem, se výhra ve sportovní soutěži považuje za příjem ze zdroje na území české republiky podle ustanovení § 22 odstavec 1 písmeno f) bod 2 zákona o d.z p. (příjmy z osobně vykonávané činnosti nebo zhodnocované vystoupení sportovce bez ohledu na to, komu tyto příjmy plynou a z jakého právního vztahu) a jako taková podléhá zdanění zvláštní sazbou daně v souladu s ustanovením § 36 odstavec 1 písmeno a bod 1 zákona o d.z p., která činí 25 procent.

Pro zahraniční sportovce podle § 6 odstavec 9 písmeno h) zákona o d.z p. neplatí osvobození od daně z příjmů pro příjmy plynoucí z jimi osobně vykonávané sportovní činnosti, i když časové období související nepřesáhne 183 dnů v jakémkoli období 12 měsíců po sobě jdoucích a jejich zaměstnavatelem je osoba se sídlem v zahraničí. Pokud jde o české daňové rezidenty, u nichž je sportovní činnost podnikáním nebo jinou výdělečnou činností, výhry a ceny ze sportovních soutěží se považují na základě ustanovení § 10 odstavec 8 zákona o d.z p. (poslední věta) za příjmy z podnikání a jiné výdělečné činnosti dle § 7 zákona. Sazba pro ně tedy činí 12 až 32 procent plus paušální část. Zároveň zde neplatí ustanovení o osvobození

příjmů z výher nepřesahujících 10000 Kč.. Ceny z více soutěží nelze pro daňové účely kumulovat.

10.2 Daň z výhry je-li výhercem právnická osoba

Pokud je výhercem výhry nebo ceny právnická osoba, je tato výhra nebo cena také předmětem daně z příjmů. V tomto případě ale není možné aplikovat zvláštní sazbu daně podle ustanovení § 36 odstavec 2 písmeno b) zákona o d.z p. a výhra nebo cena vchází do základu daně podléhající základní sazbě daně, tedy 24 procent pro rok 2006 . Jak je uvedeno, u právnických osob je výhra nebo cena považována za součást standardních příjmů souvisejících s činností právnické osoby a je zdaněna na konci zdaňovacího období. Jinak dle § 19 odstavec 1 písmeno g) zákona o d.z p. jsou i pro právnické osoby osvobozeny příjmy z loterií, které jsou provozovány na základě povolení vydaného dle loterijního zákona.

Pokud bylo výše nastíněno rozdělení podle osob v osobách poplatníků fyzických či právnických osob, rezidentů či nerezidentů a daňový dopad na jednotlivé skupiny, je dále třeba rozlišit, jaký má vliv na zdaňování charakter jednotlivých cen a výher. Rozlišujeme dva druhy výher peněžitou nebo nepeněžitou.

10.3 Peněžitá výhra

V souladu s § 38d zákona o d.z p. je organizátor výše jmenovaných soutěží a her jako plátce daně povinen srazit daň z výhry odpovídající 20 procentům z peněžité částky v den její výplaty nebo k datu, kdy je taková platba převedena nebo připsána na účet výherce, ovšem nejpozději v den kdy organizátor o závazku účtuje. Sražená částka daně musí být převedena příslušnému finančnímu úřadu nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž vznikla povinnost srazit daň.

10.4 Nepeněžitá výhra

U nepeněžitých výher vzniká problém jak daň srážet. S ohledem na její formu není fakticky možné provést srážku při výplatě. Zákon o daních z příjmů se v žádném ustanovení

nezmiňuje, kdy je plátce povinen v těchto případech provést srážku daně. Analogicky je tu nejspíše možnost aplikovat stejné ustanovení (§ 38d zákona o d.z.p.) jako v případě peněžitých výher a stanovit za termín pro srážku daně den předání výhry. Odvod daně musí být proveden v souladu se zákonem nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byl plátce povinen srazit daň.

Daň z příjmů je v tomto případě kalkulována jako 20 procent z hodnoty nepeněžitě výhry. Dále je zde otázka jak stanovit hodnotu výhry nebo ceny. V souvisejících právních normách není uvedeno, zda se za hodnotu výhry nebo ceny má považovat cena bez daně z přidané hodnoty nebo částka včetně této daně. Je však pravděpodobné, že v hodnotě ceny či výhry bude daň z přidané hodnoty započítána.¹⁸

10.5 Srážka daně

Není-li daň sražena v zákonné lhůtě nebo není-li sražena ve správné výši a to ani dodatečně, je podle § 69 odstavec 1 zákona o správě daní a poplatků základem pro výpočet daně částka, z níž po sražení daně zbyla suma, která byla plátcem poplatníkovi vyplacena. Ovšem i zde vyvstává problém, jaký by byl postup v případě výhry nepeněžitě. Zákon o správě daní a poplatků totiž srážku daně vybíranou zvláštní sazbou výslovně neupravuje. Dle stanoviska ministerstva financí by však měl být postup v případě nepeněžitě výhry obdobný. Není tedy nutné u nepeněžitě výhry stanovovat základ daně tak, aby po sražení daně zůstala poplatníkovi hodnota nepeněžitě výhry, pokud je daň sražena ve správné výši a v řádné zákonném termínu nebo dodatečně.

Další náležitosti pro srážku daně stanovuje odstavec 2 § 69 zákona o správě daní a poplatků. Plátce daně vybírané zvláštní sazbou v případě, že výhercem je fyzická osoba, je povinen podat vždy po uplynutí kalendářního roku vyúčtování daně na tiskopise vydaném Ministerstvem financí. Vyúčtování se podává místně příslušnému správci daně do třiceti dnů od lhůty, v níž byl plátce povinen podat za rozhodné období poslední daňové přiznání.

10.6 Daňová uznatelnost výhry a daně sražené z výhry pro plátce daně

---

¹⁸ Šafková P.: Zdanění cen a výher, Daně, č.5 str. 18-19, 1998

Zde je nutné si položit otázku, kdy je výhra daňově uznatelným výdajem pro pořadatele. Je to pouze v tom případě, jedná-li se o soutěž, která souvisí s dosažením, zajištěním a udržením příjmů. V praxi je velký zájem pořadatelů soutěží nezatěžovat výherce výdaji souvisejícími s faktem, že se stal výhercem výhry nebo ceny. Tomu napomáhá ustanovení § 24 odstavec 2 písmeno u) zákona o d.z p., které uvádí, že daň sražená za poplatníka (fyzickou osobu) je výdajem vynaloženým na dosažení, zajištění a udržením příjmů, tedy daňově uznatelným výdajem u plátce daně, pouze však jedná-li se o výhru nebo cenu ve formě nepeněžního plnění. Je-li výhercem právnická osoba, nelze toto ustanovení uplatnit. Výdaj související s výhrou nebo cenou je pro organizátora daňově neuznatelným výdajem, jelikož se jedná o daň zaplacenou za jiného poplatníka.

10.7 Provozování loterií a jiných podobných her a zákon o dani z přidané hodnoty

Všechny loterie by měly být v souladu s Šestou směrnicí ES osvobozeny od daně, bez nároku na odpočet daně. Některé loterijní společnosti však usilovaly o zachování možnosti, kdy na výstupu byly osvobozeny, ale na vstupech měly plný nárok na odpočet. Tento poslanecký návrh byl nejprve ve výborech poslanecké sněmovny schválen, ale posléze byla ve třetím čtení omezena jeho účinnost pouze do konce roku 2004. Do konce tohoto roku tedy tyto společnosti měly postupovat dle § 68 odstavec 10. § 51 odstavec 1 písmeno d) zákona o DPH měl přestat platit k 31.12.2004. Od tohoto data měl začít platit § 51 odstavec 1 písmeno j) zákona o DPH. V rámci úpravy zákona došlo k tomu, že § 68 odstavec 10 a § 51 odstavec 1 písmeno i) zákona o DPH je v § 113 vyčleněn z obecné účinnosti a nikdy účinnosti nenabývá. Jeho účinnost je tedy zrušena. Je možné, že právě zde se zrodí spor, který bude v budoucnosti řešit Evropský soudní dvůr, neboť dotčené loterijní společnosti, ale i kasina a jiné společnosti provozující činnost dle loterijního zákona se zřejmě budou dovolávat přímo šesté směrnice evropského společenství vzhledem k tomu, že tato činnost má být osvobozena od daně. Národní předpis jim jako plátcům umožňuje nárok na plný odpočet. Stát se nemůže šesté směrnice dovolávat tam, kde je to pro plátce nevýhodné, takže by jim měla být výhoda plného nároku na odpočet zachována.

Podle zákona o DPH jsou osvobozeny nejen podniky provozující sazku, sportku, loto, kasina, ale i hrací automaty. To platí ovšem pouze pro provozovatele. Služby související s jejich provozováním, zajišťované však pro provozovatele jinými osobami, dani podléhají.

11. Trestné činy související z uvedenou problematikou

Hospodářská kriminalita je v ČR stále častěji trestnou činností specializovanou, rafinovanou, těžko identifikovatelnou, obtížně prokazovatelnou a stále častěji i lépe organizovanou. Je kriminalitou ve své podstatě nenásilnou, avšak s mimořádným sociálním a ekonomickým dopadem na vnitřní stabilitu státu. Značná část jejích současných projevů je složitým občansko-právním, ekonomickým a trestně právním problémem. Jeho řešení vyžaduje speciální odbornost a stálé inovování znalostí jak u pracovníků příslušných legislativních orgánů, tak i u pracovníků ve výkonné sféře včetně sféry kontrolní a trestní, tj. u pracovníků státní správy, především finanční správy, ale též u pracovníků orgánů činných v trestním řízení: zejména příslušníků kriminální policie, vyšetřovatelů, státních zástupců a soudců.

Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby, zejména tam, kde se jedná o statisícové či miliónové škody, je trestným činem, k jehož spáchání se organizují i poměrně početné skupiny pachatelů (např. kauza lehkých topných olejů, „vývoz“ alkoholu a některé dovozy ojetých aut). Takovéto trestné činy spočívají v neoprávněném vyžadování vrácení daně z přidané hodnoty, v krácení spotřební daně, krácení správních poplatků vybíraných vyměřovacími orgány státní správy a krácení celních poplatků, jež je prováděno formou pozměňování dokladů, deklarováním zboží v exportu či importu zboží, záměnou obchodních komodit aj.

Z pohledu mnoha zahraničních definic organizovaného zločinu, které lze uplatnit na nesrovnatelně větší počet druhů trestných činů spáchaných organizovanými skupinami pachatelů, než umožňuje současné právní vymezení zločinného spolčení, lze právě tuto trestnou činnost uvádět jako jeden z nejtypičtějších příkladů organizovaného zločinu v ČR. Škoda způsobená touto trestnou činností v celostátním měřítku za celé polistopadové období jde, dle skromných odhadů, do desítek miliard Kč.¹⁹

11.1 Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby § 148

Objekt

Objektem tohoto trestného činu je zájem na správném přiznání, vyměření daní, cla pojistného na sociální a zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, poplatků a jiných podobných plateb. Jde tedy o trestně právní ochranu plnění takových povinností, kterými je

---

¹⁹ PricewaterhouseCoopers, Vnímání hospodářské kriminality v Evropě, www.marketingovenoviny.cz

zajišťován příjem finančních prostředků určených k financování činnosti státu, krajů, obcí a jiných činností prováděných ve veřejném zájmu.²⁰

Objektivní stránka

Objektivní stránkou trestného činu rozumíme, že pachatel ve větším rozsahu zkrátí daň, clo, pojistné sociální nebo zdravotní, poplatek nebo jinou jím podobnou platbu. Zkrácením daně, poplatku a podobné povinné platby je jakékoli jednání, v důsledku něhož byla poplatníkovi neoprávněně vyměřena a jím zaplacená nižší daň, poplatek, pojistné, jiná povinná platba, než jaká by měla být vyměřena a zaplacená, nebo k jejímu vyměření a zaplacení vůbec nedošlo, ačkoli podle příslušného daňového zákona měla být vyměřena či přiznána a zaplacená. Jde zpravidla o zvláštní případ podvodného jednání, jímž se v rozporu se zákonem ovlivňuje daňová nebo poplatková povinnost určitého subjektu tak, že ten v rozporu se skutečností předstírá bud nižší rozsah této povinnosti, nebo že takovou povinnost vůbec nemá.

Subjektivní stránka

Subjektivní stránka vyžaduje úmyslné zavinění, kterým musí být pokryta skutečnost, že jde o daň či jinou povinnou platbu a že tato je zkracována ve větším rozsahu. Zkrácení daně či jiné povinné platby se stává trestným činem za předpokladu, že subjekt zkrátí tuto platbu v rozsahu větším než 50 tisíc Kč. Stejně tak je trestné i neoprávněné uplatnění výhody z povinných plateb, tzn. slevy, osvobození či neoprávněné odpočitatelné položky.

Pachatelem může být nejen subjekt (poplatník či plátce) daně, cla, pojistného, poplatku nebo jiné povinné platby, ale kdokoli, kdo svým úmyslným jednáním způsobí, že tato povinná platba nebyla jemu nebo i jinému subjektu takové povinné platby vyměřena buď vůbec, anebo v zákonné výši. Subjekt (poplatník plátce) daně či jiné povinné platby a subjekt trestného činu podle § 148 odst.1 nemusí být totožní, a proto nelze zaměňovat daňovou, poplatkovou odpovědnost a trestní odpovědnost za krácení daně, poplatku nebo podobné platby.

Trestnost výše uvedeného trestného činu pak zaniká, jestliže pachatel svou povinnost dodatečně splnil dříve, než soud prvního stupně počal vyhlášovat rozsudek.¹⁹

Neodvedení daně

Skutková podstata trestného činu neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle § 147 TrZ (trestního zákona) by měla přispět k vyřešení problémů ohledně správného právního posouzení jednání

²⁰ Otto Novotný a kolektiv : Trestní právo hmotné zvláštní část, 4. vyd., Aspi, Praha 2004

pachatelů, kteří na rozdíl od úpravy podle § 148 TrZ nezakrývají podvodnými manipulacemi svou daňovou nebo poplatkovou povinnost nebo její výši, ale z nejrůznějších důvodů tuto povinnost nesplní.

11.2 Neoprávněné provozování loterie a podobné sázkové hry

Jedná se o specifický případ neoprávněného podnikání, k němuž dochází v souvislosti s provozováním loterie nebo podobné sázkové hry, k jejichž provozování je třeba získat příslušné oprávnění. K naplnění skutkové podstaty se nevyžaduje větší rozsah provozování. – k trestnosti postačí i uskutečnění jediného případu. Podle tohoto ustanovení nelze postihnout provozovatele nepoctivých her a sázek, jejichž pravidla nezaručují rovné možnosti výhry všem účastníkům. Toto jednání však může být postiženo jako trestný čin provozování nepoctivých her a sázek podle jiného ustanovení TrZ. Základní trestní sazba činí odnětí svobody až na dvě léta, nebo peněžitý trest. Odnětí svobody na jeden rok až pět let přichází v úvahu, spáchá-li pachatel čin jako člen organizované skupiny, nebo, pokud získá značný majetkový prospěch.

Objektem trestného činu je zde zájem na dodržování státní regulace provozování loterií a podobných sázkových her. Účelem tohoto ustanovení je podle důvodové zprávy zajistit společenskou kontrolu na tomto úseku, kde takové podnikání přináší obrovské zisky, které unikají zdanění. Ustanovením § 118a) se budou vztahovat zejména na formy jednání, kdy pachatel bude provozovat různé typy loterií a her bez příslušných povolení a to zejména na sázkové hry, při nichž je výhra podmíněna uhodnutím výsledku sportovního utkání nebo vítězství na dostizích, sázkové hry provozované za pomoci hracích automatů, sázkové hry pomocí rulety kasinech.²¹

11.3 Provozování nepoctivých her a sázek § 250c

Provozování nepoctivých her a sázek podle § 250c TrZ, který spáchá ten, kdo provozuje peněžní nebo jinou podobnou hru nebo sázku, jejíž pravidla nezaručují rovné možnosti výhry všem účastníkům. Zde na rozdíl od předchozího případu jde o hru nespádající pod zák. č. 202/1990 Sb., neboť k provozování nepoctivé hry nebo sázky ve smyslu § 250c TrZ nelze v

²¹ Otto Novotný a kolektiv : Trestní právo hmotné zvláštní část, 4. vyd., Aspi, Praha 2004

žádném případě udělit oprávnění, protože jejich systém (včetně pravidel) je diskriminující a porušuje rovnost účastníků. Týká se to různých pochybných her - tzv. pyramidových her – letadel, či z minulosti známých tzv. skořápek.

12. Výsledky provozování loterií a sázkových her v roce 2004

Loterie a sázkové hry i v roce 2004 pokračovaly v rychlém růstu. Objem vsazených peněz vzrostl o 6,6 mld. Kč na 84,6 mld. Kč, což znamená nárůst o 8,5 %. Stejným tempem vzrostl o 5 mld. Kč na celkem 64,2 mld. Kč objem vyplacených výher. Jednalo se průměrný nárůst, jelikož v předchozích letech se nárůst pohyboval mezi 4 až 10 %. Dominantním segmentem s podílem 56 % zůstaly výherní hrací přístroje. Vsazená částka činila téměř 48 mld. Kč a očekává se, že příští rok přesáhne hranici 50 mld. Kč a počet hracích přístrojů přesáhne 50 000. Hranici 11 mld. Kč sázek se přiblížily kasina, která přilákala o 929 mil. Kč více sázek než v roce 2003. Naopak kursové sázky zaznamenaly oproti roku 2003 pokles vsazených částek o 560 mil. Kč na 10,6 mld. Kč, a to i přes velmi rychlý růst počtu sběrů kursových sázek.

Nejvýraznější pokles - o 944 mil. Kč - v roce 2004 zaznamenaly číselné loterie, které od sázejících získaly 6 mld. Kč. Naopak nejvýraznější růst zaznamenaly stejně jako v předchozích dvou letech technické hry, kde celková vsazená částka vzrostla o 3,6 mld. Kč a mírně přesáhla 9 mld. Kč. Hlavním tahounem v této oblasti jsou elektromechanické rulety, do budoucna bude rychle růst význam videoloterijních terminálů.²²

Rychlejším tempem, o 10,3 %, loni vzrost odvod peněz na dobročinné účely. Provozovatelé přispěli na veřejně prospěšné účely částkou 2,1 mld. Kč. Pokud parlament schválí navrženou novelu loterijního zákona, budou muset provozovatelé zveřejnit, komu přesně tyto peníze poskytnou.

Do státního rozpočtu a do rozpočtu obcí odvedli provozovatelé na správních poplatcích 2,2 mld. Kč a dalších 930 mil. Kč získaly obce na místních poplatcích za provozování výherních hracích přístrojů.

Tabulka 1)

²² Kučera, J. Hazard čeká revoluce, Ekonom.ihned.cz, 3.3. 2005

Přehled výsledků z provozování loterií a jiných podobných her za roky 1999-2004
(v mil. Kč)

	Rok	Vsazeno	Vyplaceno	Příjmy ze hry	Správ. popl. stát. dozor	VPÚ
Loterie	1999	5 868,3	2 807,3	3 060,9	40,1	854,1
	2000	6 908,5	3 400,0	3 508,5	62,5	899,9
	2001	6 166,1	3 059,3	3 106,8	50,1	952,6
	2002	6 808,1	3 493,7	3 314,4	58,3	990,0
	2003	6 963,4	3 488,1	3 475,3	89,7	1 034,0
	2004 *	6 019,3	2 941,9	3 077,4	85,7	1 094,8
Kurzové sázky	1999	4 158,7	3 433,5	725,2	40,6	71,5
	2000	6 833,1	6 094,4	738,6	41,9	70,3
	2001	8 072,9	7 116,2	956,7	48,4	97,4
	2002	9 538,6	8 336,9	1 201,6	54,5	148,7
	2003	11 186,9	10 096,2	1 090,7	53,6	111,7
	2004	10 627,3	9 150,0	1 477,3	57,7	177,9
Bingo	1999	271,4	188,7	82,7	8,3	5,4
	2000	226,7	158,6	68,1	6,8	4,1
	2001	221,4	155,0	66,4	6,6	3,6
	2002	201,8	141,2	60,5	6,1	3,3
	2003	202,6	141,8	60,8	6,1	3,3
	2004	198,7	139,1	59,6	6,0	3,2
Kasina	1999	9 379,4	7 559,0	1 861,6	204,8	137,8
	2000	10 563,8	8 474,2	2 089,6	230,3	168,7
	2001	10 610,4	8 369,9	2 240,5	246,5	178,2
	2002	10 074,1	7 815,1	2 259,0	248,5	179,4
	2003	10 051,4	7 941,1	2 110,3	232,1	164,2
	2004	10 980,1	8 818,6	2 161,2	237,4	171,9
VHP	1999	31 000,0	22 000,0	9 000,0	1 240,0	500,0
	2000	35 546,0	27 370,0	8 176,0	1 240,0	440,0
	2001	38 328,0	29 509,0	8 819,0	1 352,0	480,0
	2002	41 200,0	30 904,0	10 296,0	1 405,0	490,0
	2003	44 160,0	33 120,0	11 040,0	1 516,0	510,0

	2004 **	47 760,0	35 820,0	11 940,0	1 644,0	520,0
Technické hry	1999	127,8	57,6	70,3	7,7	3,7
	2000	417,2	239,9	177,5	19,5	11,3
	2001	849,3	506,1	343,2	37,8	25,6
	2002	2 067,8	1 487,1	580,7	63,9	46,8
	2003	5 423,1	4 308,0	1 115,1	111,7	94,2
	2004	9 010,1	7 298,0	1 712,1	188,4	146,3
CELKEM	1999	50 805,6	36 046,1	14 800,7	1 548,3	1 576,5
	2000	60 495,3	45 737,1	14 758,3	1 601,0	1 594,3
	2001	64 248,1	48 715,5	15 532,6	1 741,4	1 737,4
	2002	69 890,4	52 178,0	17 712,2	1 836,3	1 858,2
	2003	77 987,4	59 095,3	18 892,1	2 009,2	1 917,5
	2004	84 595,5	64 167,6	20 427,7	2 219,2	2 114,1

* Sazka, a.s. podle zákona č. 202/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je povinna odvádět dle § 4 odst. 2 zákona 20 % finančních prostředků - část výtěžku na veřejně prospěšné účely (VPÚ). Tomu odpovídá za r. 2004 vyčíslení 594 mil. Kč. Každým rokem však ve skutečnosti odvádí více a za r. 2004 tato částka dosáhne výše 1 107 mil. Kč. Navýšení VPÚ u SAZKY, a.s. je zahrnuto u položky loterií.

** Výherní hrací přístroje (VHP) jsou zpoplatněny ještě místními poplatky, které činí 930 mil. Kč.

Tabulka 2

Srovnání výsledků z provozování loterií a jiných podobných her za roky 2003 a 2004 (v mil. Kč)

	Rok	Vsazeno	Vyplaceno	Příjmy ze hry	Správ. popl. stát. dozor	VPÚ
Loterie	2003	6 963,4	3 488,1	3 475,3	89,7	1 034,0

	2004	6 019,3	2 941,9	3 077,4	85,7	1 094,8
<i>rozdíl</i>	2004-2003	-944,1	-546,2	-397,9	-4,0	60,8
<i>Index 2004/2003</i>	v %	86,4	84,3	88,6	95,5	105,9
Kurzové sázky	2003	11 186,9	10 096,2	1 090,7	53,6	111,7
	2004	10 627,3	9 150,0	1 477,3	57,7	177,9
<i>rozdíl</i>	2004-2003	-559,6	-946,2	386,6	4,1	66,2
<i>Index 2004/2003</i>	v %	95,0	90,6	135,4	107,7	159,3
Bingo	2003	202,6	141,8	60,8	6,1	3,3
	2004	198,7	139,1	59,6	6,0	3,2
<i>rozdíl</i>	2004-2003	-3,9	-2,7	-1,2	-0,1	-0,1
<i>Index 2004/2003</i>	v %	98,1	98,1	98,0	97,7	97,5
Kasina	2003	10 051,4	7 941,1	2 110,3	232,1	164,2
	2004	10 980,1	8 818,6	2 161,2	237,4	171,9
<i>rozdíl</i>	2004-2003	928,7	877,5	50,9	5,3	7,7
<i>Index 2004/2003</i>	v %	109,2	111,1	102,4	102,3	104,7
Technické hry	2003	5 423,1	4 308,0	1 115,1	111,7	94,2
	2004	9 010,1	7 298,0	1 712,1	188,4	146,3
<i>rozdíl</i>	2004-2003	3 587,0	2 990,0	597,0	76,7	52,1
<i>Index 2004/2003</i>	v %	166,1	169,4	153,5	168,7	155,3
VHP	2003	44 160,0	33 120,0	11 040,0	1 516,0	510,0
	2004	47 760,0	35 820,0	11 940,0	1 644,0	520,0
<i>rozdíl</i>	2004-2003	3 600,0	2 700,0	900,0	128,0	10,0
<i>Index 2004/2003</i>	v %	108,2	108,2	108,2	108,4	102,0
CELKEM	2003	77 987,4	59 095,3	18 892,1	2 009,2	1 917,5
	2004	84 595,5	64 167,6	20 427,7	2 219,2	2 114,1
<i>rozdíl</i>	2004-2003	6 608,1	5 072,3	1 535,6	210,0	196,6

<i>Index</i> 2004/2003	v %	108,5	108,6	108,1	110,5	110,3
---------------------------	-----	-------	-------	-------	-------	-------

Tabulka 3

Přehled výsledků loterií a jiných podobných her za rok 2004
(v mil.Kč)

Rok 2004	Vsazeno	Vyplaceno	Příjmy ze hry	Správ.popl. stát.dozor místní popl.	VPÚ
Loterie	6 019,3	2 941,9	3 077,4	85,7	094,8
Kurzové sázky	10 627,3	9 150,0	1 477,3	57,7	177,9
Bingo	198,7	139,1	59,6	6,0	3,2
Kasina	10 980,1	8 818,6	2 161,2	237,4	171,9
VHP	47 760,0	35 820,0	11 940,0	1 644,0	520,0
Audiotex a tech. zařízení	9 010,1	7 298,0	1 712,1	188,4	146,3
CELKEM	84 595,5	64 167,6	20 427,7	2 219,2	114,1

VPÚ - veřejně prospěšné účely
VHP - výherní hrací přístroje

Tabulka 4

Přehled vsazených částek sázejícími při loteriích a jiných podobných hrách za rok 2004
(v mil. Kč)

Rok 2004	Loterie	Kurzové sázky	Bingo	Kasina	VHP	Technické hry
	6 019,3	10 627,3	198,7	10 980,1	47 760,0	9 010,1

Závěr

Domnívám se že, právní úprava zdaňování výher je v současné době dostačující, z hlediska aplikace v praxi sem se nesetkal z kritickými výtkami de lege ferenda, a do značné míry nezávislá na právu EU, avšak v oblasti, kterou upravuje loterijní zákon, je stále nad čím diskutovat. Tyto diskuse by se měly týkat problematiky zahraničního kapitálu, odvodů na veřejně prospěšné účely a jak lépe kompenzovat škodlivé následky, které může hazard

způsobovat. Je ovšem nepochybné, že se toto odvětví stále rozvíjí a jeho dynamičnost bude mít v budoucnosti za následek požadavky na určité změny souvisejících zákonů.

Na konci roku 2005 vláda udělala první krok k pozměnění současného stavu a schválila novelu loterijního zákona, která do značné míry zpřísňuje dohled nad financováním neziskového sektoru. Jako doplňující informaci zde uvádím několik hlavních navržených úprav, které pozměňují a doplňují dosud platné znění.

Dle této novely budou muset provozovatelé zveřejňovat finanční výsledky her, seznam svých akcionářů včetně jejich podílů a informace o odvodu peněz na veřejně prospěšné účely včetně odvedených částek, způsobu využití a případných vazeb mezi provozovatelem loterie a příjemcem peněz. Tyto informace budou zveřejňovány jak v Obchodním věstníku, tak i na internetu. V případě, že byly peníze odvedeny obci, musí o jejich konkrétním využití informovat také obec. Ministerstvo financí jednou za rok zveřejní souhrnnou informaci o celém sektoru včetně informací o odvodech peněz jednotlivými provozovateli. Nová pravidla tak umožní výrazně lepší kontrolu ze strany veřejnosti.

Zákon lépe definuje povinnost provozovatelů odvádět peníze na veřejně prospěšné účely. Zakazuje peníze odvádět nadacím, které jsou založeny přímo provozovateli nebo jejich akcionáři a stanovuje povinnost zveřejňovat informace o odvodech včetně výše odvodu, konkrétního účelu použití peněz a osobních či majetkových vazbách mezi provozovatelem loterie a příjemcem peněz.

Při žádosti o povolení bude MF spolupracovat s Ministerstvem vnitra, které prověří žadatele z hlediska bezpečnosti státu a legalizace výnosů z trestné činnosti.

Ministerstvo financí bude také posuzovat původ kapitálu použitého pro financování provozu loterie a další důležité faktory určující vhodnost udělení povolení podobně jako se posuzuje vhodnost žadatelů o povolení například ve finančním sektoru. Základní kapitál bude muset být splacen výhradně v penězích a nebude možno splácet jej pomocí půjček.

Vedle splnění řady nových požadavků před udělením povolení budou provozovatelé muset prokazovat také jejich průběžné plnění. Každý rok budou například muset prokazovat bezúhonnost členů statutárních orgánů nebo plnění finančních závazků vůči státu.

Jak plyne z předešlého, vláda zareagovala na neprůhlednost a nepřesnost dosavadní právní úpravy, která umožňovala velké finanční úniky v oblasti odvodů z hazardu.

Seznam použité literatury

Monografie

- Arnold, R.- Král, R.- Svoboda, P.- Tichý, L.- Zemánek, J.: Evropské právo. C.H.Beck, Praha, 1999,
- Bakeš M. a kolektiv.: Finanční právo - 3. aktualiz. vyd.. - Praha : Beck, 2003
- Dvořák.T.: Zákon o loteriích a jiných podobných hrách, Linde, Praha 2003
- Jirásková Z.- Šneberková A.: Nový místní poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj, Orkam, Plzeň 1998
- Král, R.: Transpozice a implementace směrnic ES v zemích EU a ČR. C.H.Beck, Praha, 2002
- Pikal V.- Šimák P.: Slabikář daně z příjmů fyzických osob, Aspi, Praha 2002
- Novotný O. a kolektiv : Trestní právo hmotné zvláštní část,4.vyd., Aspi, Praha 2004
- Sobotová M.- Javůrek J.: Loterie a jiné podobné hry, Lors, Hronov 1992

Články z odborných časopisů

- Honová I.: Tomboly, Právo a podnikání, č.1 s 6-8, 2005
- Jirásková Z.: Výherní hrací přístroje, Obec a finance, č.1 str.26, 1998
- Kolman P.: Část výtěžku podle zákona o loteriích aneb o jednom zajímavém judikátu, Daně č.6 str. 21-22, 2003
- Kolman P.: Provozování výherních hracích přístrojů, Moderní obec č.1 str. 36-37, 2002
- Machová H.: Výklad ke zdanění výher, Ekonom č 14. str.52, 1999
- Mistry H.: K omezení zahraničního kapitálu na českém trhu z loteriemi a podobnými hrami, Obchodní právo, č 7-8, str. 27 -33, 2004
- Morawski M.: Poznatky z provozování výherních hracích přístrojů v roce, Právo a podnikání,č.6,str 11-12, 2002
- Morawski M.: Novela zákona o loteriích a jiných podobných hrách, Právo a podnikání č.2, str. 9-12
- Pangerl J.: Výherní hrací přístroje:právní úpravy provozování výherních hracích přístrojů, Veřejná správa, č. 38, str. 12, 1999
- Peková J.: Výhry a Daně, Daňové poradenství č.14, str.1-2, 1996
- Šafková P.: Zdanění cen a výher, Daně, č.5 str. 18-19, 1998
- Šálek M. : Charita ruleta, Týden, č.22 str.16-22, 2004
- Široký J.: Analýza Zdaňování výher a cen v České republice, DHK, č.18, str. 32-35, 1998
- Široký J.: Jak se liší náš zákon a Šestá směrnice, Ekonom, č.39, str. 60-61, 2004
- Teryngel J.: Novely trestních předpisů a oblast podnikání, Právní rádce, č:2, str. 38-41,1994
- Turoň J: Výklad ke zdanění výher, Poradce, č.10, str. 289-290, 1998
- Voves V. Zdanění výher daní z příjmů, Účetnictví, č.9 str. 3-4, 2000

Právní předpisy

Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 337/1992 Sb. ČR, o správě daní a poplatků ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty

Elektronické zdroje

Kopsová M.: Výpočet odvodu na veřejně prospěšné účely z provozu výherních hracích přístrojů, www.smocr.cz, 2003

Kučera. J. Hazard čeká revoluce, Ekonom.ihned.cz, 3.3. 2005

Niedelová. P. : Zdanění cen a výher, www.finance.cz, 2005

Placr B.: Nájemní smlouva na automaty, www.e-pravo.cz, 2002

Schmarz M. Podnikatelský týdeník, č 43, www.profit.cz

Winter F.-Kůta P.: Spotřebitelské soutěže a loterie, www.e-pravo.cz, ,2003

PricewaterhouseCoopers, Vnímání hospodářské kriminality v Evropě,
www.marketingovenoviny.cz